

Jānis Ziediņš, www.b20.lv

Bibliotēka 2.0

2007.gada svarīgākie ieraksti

ELAG 2007: Pirmā diena

May 10th, 2007 by Jānis Ziediņš

Ar šo ierakstu turpinu jūs informēt par dalību ELAG 2007 seminārā.



Barselonas universitāte

Šīs dienas programmā bija 6 prezentācijas un pārējais laiks tika atvēlēts darba grupām. Kā jau iepriekšējā [ierakstā](#) minēju, esmu pieteicies darba grupā Nr.5 „Library 2.0: what is a name?”. Mūsu vadītājs Ole Husby (Norvēģija) no BIBSYS jau februāra mēnesī ir izveidojis blogu, kurā tiek atspoguļotas darba grupas aktivitātes un cita informācija saistībā ar tēmu Library 2.0. Bloga adrese ir <http://ws5e.wordpress.com>.

Diskusiju sākumā dalībnieki iepazīstināja parējos ar sevi, kā arī pastāstīja kāpēc ir pieteikušies tieši šajā darba grupā. Jāmin, ka lielākoties visur par Bibliotēka 2.0 kā terminu runā, taču reāla darbība nenotiek. Pārrunājot šo problēmu, piepildās paredzējums, ka tas ir tā iemesla dēļ, ka nav skaidrs kā tieši Bibliotēka 2.0 „izskatās”. Definīcijas veidošana bija, un arī rīt būs galvenais uzdevums. Papildus apskatījām dažādus piemērus - [Flickr](#), [YouTube](#), [WorldCat FictionFinder](#), [WorldCat Identities](#), [Librarything](#). Minētie piemēri atbilst Web 2.0 definīcijai, un tie ir servisi, kuros saturu veido interneta lietotāji.

Ļoti būtisks jautājums ir – vai mums (gan lietotājiem, gan bibliotekāriem) to (Bibliotēka 2.0) vajag? Kā iespējamās izmaiņas mūs ietekmēs? Vai bibliotekāri spēs piemēroties gan tehnoloģiskajām izmaiņām, gan arī mainīt domāšanu? Bibliotēka 2.0 nekādi nevarēs izdzīvot bez Bibliotekāra 2.0. Izlasiet [manifestu](#). Vai jūs tam piekristat?



Thomas Hickey (ASV) no OCLC prezentē WorldCat Identities BETA.

Apskatot prezentācijas, manuprāt, interesantākās šodien bija:

Amazon: complement or competition to libraries? / *M. Zumer* (University of Ljubljana).

Autore pārskatīja pētījumu par bibliotēku elektronisko katalogu izmantošanu, kura rezultāts apstiprināja jau iepriekš zināmo informāciju, ka gala lietotājiem šie katalogi ir neērti lietošanā. Pēc pētījuma datiem, katalogiem nepieciešams:

1. būt vienkāršiem
2. jābūt tiešai pieejai resursiem
3. sakārtot rezultātus pēc svarīguma
4. jābūt palīdzībai ar neveiksmīgiem meklēšanas vārdiem
5. ērtai pārlūkošanai/navigācijai
6. liela skaita rezultātu sakārtošana pēc nozīmīguma

Pētījumā tiek noskaidrots, ka daudzi lietotāji OPAC vietā izmanto [Amazon](#) (nedomāju, ka tas ir attiecināms uz lietotājiem no Latvijas) meklēšanas sistēmu, lai atkal atgriezeniski piekļūtu savas bibliotēkas rezultātiem. Kā viens no galvenajiem ieteikumiem ir analizēt, kuri no servisiem ir nepieciešami, un kā tos var ieviest bibliotēku sistēmu servisos.

Otra no prezentācijām, kas likās nozīmīga - **Accessing library material via Google and other websites** / *J. Gatenby* (OCLC PICA, Leiden).

Prezentācijā uzsvars likts uz WorldCat attīstību, un tā popularitātes palielināšanos. Tas gan nebūtu iespējams bez lielāko meklētāju Google, Yahoo un MSN iniciatīvām sākt „importēt” bibliotēku katalogu informāciju savās datubāzēs. Šajā brīdī rodas atgriezeniskā saite – lietotājs meklē informāciju meklētājā, atrod, un saite aizved atpakaļ uz tuvāko bibliotēkas elektronisko katalogu, kurā jau ir iespējams grāmatu

rezervēt un pasūtīt. Vēl kā papildus pozitīvais tiek minēta bibliotēku informācijas pieejamība aizvien lielākam lietotāju skaitam.

Jāpiebilst, ka Latvijas elektroniskais kopkatalogs vēl šobrīd nav pieejams ne caur Google Scholar, ne kādu citu meklētāju.

- www.b20.lv/2007/05/10/elag-2007-pirma-diena/

ELAG 2007: Otrā diena

May 11th, 2007 by Jānis Ziediņš

Barselonā valda īsta vasara. Dienas vidū +30 C. Patīkami, ka telpās darbojas kondicionieri, un tas ļauj koncentrēties informācijas uzkrāšanai.



Jānis Ziediņš (pirmais no kreisās), Ere Maijala, Heikki Laitinen

Šī diena ir otrā seminārā, un faktiski arī noslēdzošā mūsu darba grupām, jo rīt ir paredzētas pāris prezentācijas un visu darba grupu kopsavilkumi.

Lielākā dienas daļa tika veltīta termina Bibliotēka 2.0 definīcijas aprakstīšanai vairāku slaidu garumā. Brīžiem radās diezgan „karstas” diskusijas, un ļoti būtiski jautājumi. Daži no tiem:

- Kādas tehnoloģijas ir jāpielieto?
- Kas būs lietotāji?
- Vai mums to vajag? KAM to vajag?
- Vai mēs uzticamies lietotājiem?
- Vai lietotāji uzticas mums?

Ļoti grūti ir identificēt brīdi, kad Bibliotēka 1.0 mainās uz Bibliotēka 2.0. Vai tikai dažu servisu piedāvāšana lietotājiem jau norāda uz izmaiņām? Vai var apgalvot, ka lietotāji

būs kvalitatīvi, ja tiem atļaus radīt savu saturu, piemēram, rakstīt atslēgvārdus grāmatām?

Vērojot kā tas notiek portālā draugiem.lv, kad lietotāji raksta birkas bildēm un dienasgrāmatām, piemēram, lidmašīna lido strauji, ponijs vārdā varavīksne u.c., man vēl nav cerību uz „kvalitatīvu” nākotni drīzumā. Bet no otras puses, šie lietotāji ir tie, kas šāda veida servisu izmanto, un varētu izmantot arī bibliotēku sistēmās. Ir tikai jāmācās un jāpalīdz.

Viena no būtiskākajām atziņām – jebkurā gadījumā svarīgākais ir, lai lietotāji lieto mūsu servisu, un nav svarīgi kā pie tiem piekļūst.

Bet vai šobrīd servisi tiek piedāvāti? Vai kāda no Latvijas bibliotēkām sniedz savus datus, piemēram, Worldcat.org, kas veidotu atgriezenisko saiti? Kā pozitīvu piemēru var minēt [Eiropas bibliotēku](#), kurā piedalās arī [Latvijas Nacionālā bibliotēka](#). Caur šo portālu ir iespējams piekļūt LNB elektroniskā kataloga informācijai. Datu ieguvei tiek izmantots Z39.50 serviss.

Kopsavilkums par mūsu darba grupas paveikto būs rīt pēc semināra noslēguma.



Darba grupas dalībnieki

No šīs dienas prezentācijām gribētu atzīmēt - The DELOS reference model for digital libraries / V. Casarosa (ISTI-CNR, Pisa).

Svarīgākie domugraudi:

- Digitālajām bibliotēkām ir jādod iespēja lietotājiem piekļūt jebkurām zināšanām jebkurā laikā un jebkurā vietā
- Digitālās bibliotēkās definīcija – tādas nav. Patiesībā tādu ir ļoti [daudz](#), un nav vienas noteiktas.
- Digitālā bibliotēka ir intelektuālo aktivitāšu centrālais rīks bez loģiskām, fiziskām un personiskām informācijas robežām.

Vairāk lasiet: www.delos.info/ReferenceModel

- www.b20.lv/2007/05/11/elag-2007-otra-diena/

ELAG 2007: Trešā diena

May 14th, 2007 by Jānis Ziediņš

ELAG semināra noslēdzošajā dienā darba grupas prezentē iepriekšējo divu dienu laikā paveikto.

Iepriekšējos ierakstos jau daļēji mēģināju aprakstīt Bibliotēka 2.0 problemātiku un jautājumus ar kuriem saskārāties. Taču faktiski arī darba grupas kopsavilkums nerada šo jautājumu daudz skaidrāku, bet dod skaidrojumu, un iespēju veidot savu viedokli.

Prezentācija pieejama šeit: [Nepabeigtās piezīmes. Library 2.0, ELAG 2007](#) (.ppt, angļu val).

Manuprāt, ļoti labs [komentārs](#) ir izdevies *Ere Maijala* darba grupas blogā.

Ceru, ka ar laiku šis termins Bibliotēka 2.0 vienkārši pazudīs, un nākotnē visas tās lietas, par ko mēs šodien runājam, būs jau integrētas mūsu sistēmās, darbības politikā u.t.t, līdz ar to tas nebūs jāizdala atsevišķi.

Galvenās prioritātes nākotnē:

1. Veicināt bibliotēku informācijas sistēmu servisu mijiedarbību ar „citām vidēm*”
2. Būt klāt šajās vidēs
3. Apgādāt šīs vides

* „citas vides” = rīki, kas nav tradicionālie bibliotēku interfeisi (OPAC, portāli, u.c.)

- www.b20.lv/2007/05/14/elag-2007-tresa-diena/

Google, Amazon un bibliotēkas

May 16th, 2007 by Jānis Ziediņš

Ļoti labs ieraksts par meklēšanas nākotni ir izdevies [Mairim Skujam](#). Tās attīstībai ir svarīga nozīme arī kultūras jomā, it īpaši bibliotēkās.

Google, Amazon un bibliotēkas. Tieši šāda tēma bija vienai no darba grupām [ELAG 2007](#) seminārā. Galvenie jautājumi secinājumi, ko sniedza kopsavilkuma prezentācija:

Izmaiņas informācijas ainavā

- lietotāji piekļūst informācijai tiešā veidā
- meklēšana nenotiek pēc bibliotēku definētiem noteikumiem
- lietotāji balstās uz citiem lietotājiem - tieši vai netieši, bet ne pēc bibliotekāru ieteikumiem
- lietotāji publicē savu informāciju

Bibliotēkās ir krīze

- kādas ir šī brīžas attiecības starp Amazon, Google un bibliotēkām?
- vai Google ir labs vai slikts priekš bibliotēkām?

Kas ir bibliotēkas kolekcija?

- vērtības, ko bibliotēkas pārvalda
- vērtības, kurām bibliotēkas pievieno vērtību
- fiziskās vērtības, kas atrodas bibliotēkās
- vērtības, kas padara bibliotēku par unikālu

Kāda nozīme ir bibliotēkai?

Publiskā bibliotēka

- tikšanās vieta
- interneta pieejas punkts
- vieta cilvēku mijiedarbībai

Nacionālā bibliotēka

- obligāto eksemplāru glabāšana
- nacionālā mantojuma saglabāšana
- ilgtermiņa saglabāšanas pārvaldība
- pieejamības palielināšana digitalizējot vērtības

Akadēmiskā (augstskolas) bibliotēka

- izplatīt universitātes pakalpojumus un informāciju
- izglītot informācijas sabiedrību
- piedāvāt jaunus servisos pētniekiem, kolekciju arhivēšana

Vai var ļaut Google uzņemties saglabāt pasaules mantojumu?

- Nē. Jo tas ir business. Google mantojuma saglabāšana tā tiešajā nozīmē neinteresē.
- Google ir jāpiedāvā servisi, nevis jāmēģina pārvaldīt bibliotēku kolekcijas

Kāda veida lokālie interfeisi ir nepieciešami?

- Google tipa?
- RSS interfeisi

- mērķtiecīgas meklēšanas iespējas
- katalogs jāizmanto kā centrs, lai iegūtu informāciju

Būtiskākie secinājumi

- bibliotēkā jāpiedāvā savas kolekcijas tik daudz interfeisiem un vārtējām cik nepieciešams
- bibliotēkām nepieciešams būt pārliecinātām par servisu integrāciju

Jāmin, ka šobrīd [Latvijas 8 valsts nozīmes bibliotēku kopkataloga](#) informāciju nav iespējams atrast nevienā meklētājā, lai gan vairākas valstis (piemēram, Ungārija, Islande, Izraēla, Portugāle, Zviedrija, Šveice) savu kopkatalogu informāciju jau ir integrējušas [Google Scholar](#), kā arī [Worldcat.org](#).

Taču Latvija nebūt nav vienīgā, kas to nav izdarījusi, un iemesli ir visdažādākie. Runājot ar Norvēģijas bibliotēku pārstāvjiem, secināju, ka viens no iemesliem noteikti ir, ka Google liek veidot katalogu informācijas eksportu tās izveidotajos formātos, nevis izmanto jau esošus datu apmaiņas protokolus. Un tas daudziem atvērtās pieejas piekritējiem rada mazliet nelabvēlīgu attieksmi pret Google.

Tuvākajā nākotnē gan varētu notikt pozitīvas izmaiņas, pieņemot šo jauno politiku, kad bibliotēku informācija ir jādod iespējami vairāk “lielajiem spēlētājiem”, kas atkal veidot atgriezenisko saiti atpakaļ uz lokālo informācijas avotu.

- www.b20.lv/2007/05/16/google-amazon-un-bibliotekas/

WorldCat Identities

June 7th, 2007 by Jānis Ziediņš



Par šo projektu pirmo reizi dzirdēju ELAG 2007 seminārā. WorldCat Identities (<http://orlabs.oclc.org/Identities/>) ir [OCLC](#) (Online Computer Library Center) izveidota autoru identitāšu prototipa sistēma, kas parāda katra autora grāmatu krājumu no [WorldCat](#) kataloga.

Starp citu, neskatoties uz to, ka WorldCat neietilpst neviena Latvijas bibliotēka ar savu grāmatu krājumu, ir atrodamas diezgan daudz latviešu autoru grāmatas. Visbiežāk, veicot dažādus testus, izmantoju atslēgvārdu “[Rainis](#)”.

Meklējot WorldCat Identities, pirmais rezultāts - [Rainis, Jānis 1865-1929](#) .

Atverot jau šo saiti, tiek piedāvātas sekojošas informācijas sadaļas:



Rainis, Jānis 1865-1929

Overview

Works:	218 works in 318 publications in 14 languages and 1,706 library holdings
Subject Headings:	Authors, Latvian--20th century
Roles:	Translator
Classifications:	pg9048.p5, 891.931

Overview (Pārskats)

Publication Timeline (Publikāciju laika līnija)

Publication Timeline



Works About (Darbi par autoru)

Works By (Autora darbi)

Audience Level (Audience)

Related Names (Saistīti vārdi)

Viena no interesantākajām sadaļām. Šeit tiek parādīti jebkāda saistība WorldCat ar terminu “Rainis”. Pirmais ieraksts, kas nebūt nav pārsteidzoši, ir saite uz vārdu Aspazija. Tādējādi ir iespējams pētīt saistības starp dažādiem autoriem, un ir labs sociālā tīmekļa pētniecības rīks.

Useful Links (Noderīgas saites)

Starp noderīgajām saitēm šajā konkrētajā gadījumā ir iespēja apmeklēt Wikipedia vietni ar informāciju par Raini.

- www.b20.lv/2007/06/07/worldcat-identities/

[Lietotāji nemāk meklēt](#)

June 22nd, 2007 by Jānis Ziediņš

Ieraksta vienu vai divus vārdus un meklē. Šāda ir vistradicionālākā pieeja lietotāju meklēšanas paradumiem.

Bloga [Ninja.lv](#) rakstā [20 padomi par to, kā efektīvāk meklēt Google sistēmā](#) ir aprakstīti veidi kā labāk sameklēt informāciju. Lielāko daļu no šiem ieteikumiem izmantoju arī pats, lai atrastu nepieciešamo. Taču uzskatu, ka liela daļa lietotāju nekad nevienu no šiem padomiem neizmanto.

Pēc maniem novērojumiem liela daļa bibliotēku apmeklētāju visbiežāk ieraksta meklētājā vienu vai divus vārdus, un pēc tam mēģina no šiem rezultātiem atrast nepieciešamo, kas aizņem daudz laika. Šāda pieeja ir gan lielajos meklētājos, gan bibliotēku elektroniskajos katalogos, un tikai mazs procents lietotāju izmanto detalizēto meklēšanu.

Piemēri no meklēšanas vārdiem:

- [pantiņi](#)
- [katalogi](#)
- [vārdnīca](#)
- [logo](#)

Bažas rada tas, ka [Google](#) meklē visur (salīdzinoši - visos laukos), [BIS Alise elektroniskajos katalogos](#) pēc noklusējuma tiek meklēts laukā “autors”, [8 valsts nozīmes bibliotēku elektroniskajā kopkatalogā](#) - “nosaukuma”. Manuprāt, tas var radīt sajukumu lietotājam, jo viņa pieredze atbilst “ieraksti un meklē”, līdz ar to autora laukā ierakstot “pasakas”, maz ticams, ka rezultāts būs pozitīvs. Salīdzinoši [Eiropas bibliotēkas portālā](#) ir saglabāta Google-tipa pieeja - vienkāršā meklēšana tiek veikta visos laukos.

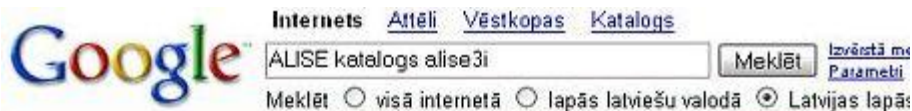
- www.b20.lv/2007/06/22/lietotaji-nemak-meklet/

[Bibliotēku katalogi internetā un piekļuve tiem](#)

July 11th, 2007 by Jānis Ziediņš

Izmantojam Google meklēšanu “[ALISE katalogs alise3i](#)”, kā rezultātā atrodam visas bibliotēkas (vai citas iestādes), kas izmanto bibliotēku informācijas sistēmu ALISE ar internetā pieejamu katalogu.

Problēma ļoti uzskatāmi redzama meklēšanas rezultātu sarakstā:



Internets

ALISE
Liepājas Pedagoģijas Akadēmijas bibliotēkas **katalogs** (nav pieejams) · Kuldīgas kopkatalogs ... IT **Alise** · PULS.LV Professional statistical system.
katalogs.biblioteka.ventspils.lv/ - 47k - [Saglabātā kopija](#) - [Līdzīgās lapas](#)

ALISE
Elektroniskais **katalogs**. Analītika. LATVIJAS BIBLIOTĒKAS - IIS **ALISE** · DU BIBLIOTĒKAS MĀJAS LAPA · Rakstīt bibliotēkai. Autors, Nosaukums, Visi lauki ...
biblio.dau.lv/Alise/alise3i.asp - 38k - [Saglabātā kopija](#) - [Līdzīgās lapas](#)

ALISE
VALMIERAS BIBLIOTĒKU tīmekļa vietne · AUGSTSKOLU un SPECIĀLO BIBLIOTĒKU virtuālais KOPKATALOGS · LATVIJAS BIBLIOTĒKAS - IIS **ALISE** ...
abuls.va.lv/alise/alise3i.asp - 38k - [Saglabātā kopija](#) - [Līdzīgās lapas](#)

Visiem katalogiem ir pilnīgi vienāds *<title>ALISE</title>*. Tas nozīmē to, ka ir grūtāk atrast konkrētas bibliotēkas elektronisko katalogu caur meklētājiem, kā arī tādā sarakstā ir sarežģītāk identificēt *savu* bibliotēku.

Otrs trūkums ir sakarīgu DNS vārdu neesamība šiem katalogiem - daudz interneta vietnēs var novērot *http://IP_adrese/alise/alise3i.asp* kas nozīmē, ka ir nepieciešams zināt bibliotēkas mājas lapas adresi, caur kuru iespējams piekļūt katalogam. Pozitīvie piemēri - katalogs.biblioteka.ventspils.lv vai katalogs.elimbazi.lv

Trešā problēma, kas izriet no otrās - atverot, piemēram, <http://katalogs.elimbazi.lv> atveras lapa ar uzrakstu "Under Construction". Diemžēl pietrūkst automātiskās parādresācijas uz <http://katalogs.elimbazi.lv/alise/alise3i.asp>

Atrisinājums augstākminētajām lietām ir vienkāršs, bet vai par to ir domāts?

- www.b20.lv/2007/07/11/biblioteku-katalogi-interneta-un-piekluve-tiem/

Pastāsti to citiem

August 15th, 2007 by Jānis Ziediņš

Arī Latvijā nu jau kādu laiku ir kļuvušas populāras tīmekļa vietnes, kurās lietotāji paši veido saturu. Šeit gan jāsaprot to, ka nevis paši veido rakstus, bet publicē informāciju par dažādiem notikumiem, interesantām lietām, jaunumiem, norādot citas tīmekļa vietnes. Citi šo lapu lietotāji apskata publicēto informāciju, un balso, kā rezultātā ziņa var kļūt populāra, un nonākt pirmajā lapā.

Ilgāku laiku vērojot publicētās ziņas Latvijas populārākajās šāda veida lapās - digg.lv, tribine.lv, pieroc.lv - neesmu manījis norādes uz bibliotēku, vai citu kultūras iestāžu mājas lapām, vai notikumiem. Manuprāt, šādas lapas kultūras iestādēm dod

pietiekami labu iespēju padarīt kādu būtisku informāciju par noderīgu plašākam interneta lietotāju skaitam, kā arī veidot iestādes atpazīstamību.

tribine.lv



Mazā cilvēka ziņu aģentūra ir jaunumu portāls, kur raksta visi, kas to vēlas. Tribīne.lv neaizstāv nevienas politiskās partijas vai ekonomiska grupējuma intereses. Tās saturu nosaka un kontrolē `mazais cilvēks` - Tu!

digg.lv



Digg.lv ir viens no Latvijas visstraujāk augošajiem ziņu medijiem internetā. Tā ir pilnībā neatkarīga un demokrātiska ziņu lapa, kuras saturu veido paši tās lasītāji, [publicējot](#) ziņas, komentējot, kā arī balsojot par [jaunākajām](#), kuras pievienojuši [citi lietotāji](#). Digg.lv apvieno pilsonisko žurnālistiku, publisku blogošanu un personisko grāmatzīmju saglabāšanu internetā.

pieroc.lv



pieroc.lv ir ziņu lapa internetā, kuras saturu veido paši lietoāji un tikai paši interesantākie raksti nonāk pirmajā lapā, tāpēc pieroc savu ziņu un vērtē jaunākās.

- www.b20.lv/2007/08/15/pastasti-to-citiem/

[Izveidots pirmais bibliotēkas blogs Latvijā](#)

August 16th, 2007 by Jānis Ziediņš

Jelgavas Zinātniskās bibliotēkas [filiālbibliotēka "Pārlielupe"](#) ir izveidojusi savu blogu - parlielupesbiblioteka.blogspot.com

Manuprāt, apsveicama ideja, un jādodomā, ka kultūras iestāžu vidū būs arī citi sekotāji ar "korporatīvajiem" blogiem.

Kā raksta paši bloga veidotāji:

Lai veicinātu domu apmaiņu starp Pārlielupes bibliotēku un tās lietotājiem, šodien, 15.augustā, esam izveidojuši jaunu saskarsmes vietu internetā, kur aktīvi publicēsim jaunāko notikumu aprakstus un bildes bibliotēkas dzīvē, informēsim par pasākumiem, sniegsim jaunāko grāmatu sarakstus un apskatus.

Šodien arī var izlasīt pārdomas par bibliotēku nozarē aktuālu tēmu - [Bibliotekārs-pastnieks vai pastnieks bibliotekārs?](#)

- www.b20.lv/2007/08/16/izveidots-pirmais-bibliotekas-blogs-latvija/

[Kultūras satura interneta lapu kvalitātes principi](#)

August 22nd, 2007 by Jānis Ziediņš

[Iepriekšējā ierakstā](#) minēju, ka arī ilgi neko nemainot, tiek sasniegti mērķi - lapas informācija nonāk līdz apmeklētājam. Taču, lai arī tā ir sasniedzama, ir vērts padomāt cik ērti un/vai saprotami tas ir apmeklētājam.

Eiropas Savienībā tiek veidotas dažādas darba grupas, tiek sagatavoti dažādi ieteikumi, un arī likumi, kuri ne vienmēr ir īstenojami. Tomēr reizēm izdodas sasniegt arī labus rezultātus. Un viens no tādiem ir [Minerva](#) darba grupas veikums - *Kultūras satura interneta lapu kvalitātes principi: rokasgrāmata*.

Desmit principi ir adresēti kultūras satura interneta lapām – tām, ko veido muzeji, bibliotēkas, arhīvi un citas kultūras institūcijas. Tomēr šie principi ir pietiekoši vispārīgi, tādēļ tos var izmantot jebkurai interneta lapai. Izskaidrojot kvalitātes principus, uzsvars šajā dokumentā tiek likts uz kultūras jomu, ja vien tas ir piemēroti un piešķir papildus vērtību.

Rokasgrāmata ir iztulkota latviešu valodā, izdota 2005.gadā, taču tā noteikti nav novecojusi, un labas idejas un rekomendācijas var atrast ikviens kultūras iestādes mājas lapas veidotājs.

[Kultūras satura interneta lapu kvalitātes principi: rokasgrāmata](#) [.pdf, 530kb]
{Save target as..}

Kultūras satura interneta lapas Kvalitātes principi:
caurskatāmība * iedarbīgums * atjaunošana un uzturēšana * pieejamība * atbilstība lietotāju vajadzībām * atsaucīgums * daudzvalodīgums * sadarbības iespējamība * sakārtotība un pārvaldība * satura saglabāšanas nodrošināšana

- www.b20.lv/2007/08/22/kulturas-satura-interneta-lapu-kvalitates-principi/

[Tavas prezentācijas internetā](#)

August 28th, 2007 by Jānis Ziediņš

Kā esmu novērojis, pēc dažādiem semināriem un konferencēm, lektoru prezentācijas elektroniskā formā tiek ievietotas mājas lapā, parasti MS Powerpoint formātā, vai dažos gadījumos arī PDF formātā. Šāda pieeja vairs neatbilst Web 2.0 prasībām, jo, lai prezentāciju varētu apskatīt, tā ir jālejupielādē uz sava datora, jābūt ppt vai pdf failu skatītājam, un bieži failu izmērs ir paliels pat priekš ātra interneta pieslēguma.



Tāpēc ir radīti servisi ērtai prezentāciju publicēšanai. Viens no tiem ir Slideshare.net (www.slideshare.net) Šī bloga ilglaicīgākie lasītāji noteikti ir pamanījuši jau manis publicētās prezentācijas, kuras var apskatīt uzreiz pārlūkprogrammā, neveicot lejupielādi.

Slideshare piedāvātais serviss ir vienkāršs - lietotājs reģistrējas un veic savu prezentāciju ielādi, ko pēc tam Slideshare pārveido atbilstošā formātā, un pēc brīža tā jau ir pieejama apskatei. Papildus ir iespējams izveidot aprakstu, uzlikt lejupielādes ierobežojumu, pievienot tagus, kā arī norādīt [Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/) licences veidu.

Kad prezentācija ir veiksmīgi pievienota, to ir iespējams ievietot mājas lapā jau ar Slideshare sagatavotu kodu, kā arī norādīt tiešo saiti. Papildus ir jau visur esošās Web 2.0 iespējas šo prezentāciju pievienot dažādiem citiem servisiem, kā piemēram, [Facebook](https://www.facebook.com/), [MySpace](https://www.myspace.com/), [Blogger](https://www.blogger.com/), u.c.



Šāds serviss prezentāciju publicēšanai ir noteikti ērtāks un vienkāršāks. Un kāpēc gan, lai katram semināram neizveidotu savu lietotāju Slideshare, tādējādi apkopojot semināra prezentācijas vienā vietā?

Manis pievienotās prezentācijas ir iespējams apskatīt adresē www.slideshare.net/janisz

- www.b20.lv/2007/08/28/tavas-prezentacijas-interneta/

[Parādi attēlus labāk](#)

September 3rd, 2007 by Jānis Ziediņš

Web 2.0 rīki piešķir lapām interaktivitāti un veido mijiedarbību dažādos veidos. Ja neilgu laiku atpakaļ rakstīju kā padarīt prezentācijas pieejamākas ar Slideshare.net servisa palīdzību, tad šoreiz par servisu ar nosaukumu Slide.com (www.slide.com)



Kas ir Slide.com? Pavisam vienkārši - augšupielādē savus attēlus, un izveido slaidu prezentāciju no tiem ar dažādiem efektiem un papildiespējām. Pēc tam ievietojiet mājas lapā, vai slaidu saiti nosūtiet draugiem.

Veicot testu, biju pārsteigts cik ērta un vienkārša ir reģistrēšanās un attēlu augšupielāde, ar iespēju izvēlēties vairākus failus vienlaicīgi. Kā arī neiztikt bez integrācijas ar "lielajiem" servisiem un sociālajiem tīkliem - [Friendster](#), [Myspace](#), [Flickr](#), [Photobucket](#) u.c. Tie pieļauj jau daļēji automātisku attēlu pievienošanu no lietotāja esošajām foto galerijām, tādējādi ar viena servisa palīdzību citā radot jaunu.

Papildus attēlu prezentācijai iespējams mainīt slaidu pārmaiņas, pievienot skaņu, izmainīt lielumu, un uzstādīt privātuma kontroli.

Patīkama iespēja ir piešķirt savai slaidu galerijai vienkāršu www adresi - manā gadījumā <http://janisz.slide.com>

- www.b20.lv/2007/09/03/paradi-attelus-labak/

[Kur sākt rakstīt blogu](#)

September 6th, 2007 by Jānis Ziediņš

Internetā ir daudz gan populāras, gan mazāk populāras tīmekļa vietas, kur jebkurš interesents var izveidot savu blogu vienkārši reģistrējoties jau gatavā blogu platformā.

Visbiežāk secība ir šāda:

1. reģistrējamies
2. izveidojam bloga nosaukumu, aprakstu, u.c.
3. izvēlamies kādu no jau pieejamajiem dizaina variantiem
4. sākam blogot!

Tuprinājumā īsumā par divām dažādām blogu platformām, kuras ir ļoti populāras Latvijā un pasaulē, kā arī ir pieejamas ar latviešu valodas interfeisu.

Blogger.com (www.blogger.com)



Google paspārnē nonākusi blogu veidošanas vieta, ar latviešu valodas interfeisu, un var teikt, ka populārākā vietne Latvijas bibliotēku blogiem. Kā jau ar lielāko daļu no dažādiem [Google](#) produktiem, arī šo ir iespējams pieslēgt jau pie esoša Google konta, kas rada iespēju lietot dažādus pakalpojumus ([Blogger.com](#), [Gmail.com](#), [Youtube.com](#)) ar vienu un to pašu lietotājvārdu. Patīkami, ka Blogger.com iepazīstina jaunu lietotāju latviski ar blogu veidošanas būtību 7 soļos, īsos un vienkāršos aprakstos - www.blogger.com/tour_start.

Lietotājs iegūst saiti uz blogu formā *vars.blogspot.com*

Wordpress.com (lv.wordpress.com)



Faktiski viena no populārākajām blogu vietnēm pasaulē. Apzināti gan piedāvāju saiti uz latviešu *komūnu* Wordpress.com saimē, jo tādējādi lapa ir pieejama latviešu valodā, bet tomēr ne līdz galam iztulkota. Diemžēl nav pieejams tulkots ceļvedis blogu pasaulē un iespēju apraksts, taču vadoties pēc pieredzes, Wordpress.com uzskatu par labāko blogu veidošanas rīku.

Wordpress brīvpieejas programmatūra tiek izmantota arī šim blogam. Kā mīnusu gan Blogger.com, gan Wordpress.com var minēt, ka blogu fiziskā atrašanās vieta ir ārzemēs, kas nozīmē, ka reizēm interneta sakaru problēmu dēļ piekļuve tiem var būt aprūtināta vai lēnāka nekā Latvijā esošajām lapām.

Reģistrējoties, lietotāja bloga adrese tiek veidota pēc formas *vars.wordpress.com*

Papildus informāciju par blogiem var izlasīt <http://lv.wikipedia.org/wiki/Blogs>, kā arī labs raksts par blogošanu ir izdevies Artūram Mednim - [Ko darīt, ja tev vēl nav sava bloga...](#)

Sākt blogot nebūt nav sarežģīti.

- www.b20.lv/2007/09/06/kur-sakt-rakstit-blogu/

[Regulāra satura radīšanas problēmas](#)

September 11th, 2007 by Jānis Ziediņš

Lai arī [rakstīju](#), ka izveidot jaunu blogu ir vienkārši, realitātē tas nozīmē tikai labu tehnisko līdzekļu pieejamību tā radīšanai.

Saturs. Saturs ir karalis. Un šī ir būtiskākā problēma. Nevar izveidot vienkārši mājas lapu vai blogu, ja tajā pēc tam nebūs satura, kas liks apmeklētājiem uzzināt vairāk. Otrs negatīvais variants ir, kad saturs tiek atjaunots ļoti reti. Tādā gadījumā lietderīgāk ir lapu veidot statisku.

Pētnieciskā nolūkā nolēmu apskatīt bibliotēku mājas lapu aktualitāšu atjaunošanas regularitāti. Veicu meklēšanas pieprasījumu [Google](#) meklētājā “bibliotēka” un pēc nejaušības principa izvēlējos dažas lapas:

1. [Latvijas Nacionālā bibliotēka](#) - nav skaidrs, kad pēdējo reizi atjaunota informācija
2. [Rīgas Centrālā bibliotēka](#) - atjaunota informācija 04.09.2007.
3. [Ventpils bibliotēka](#) - nav skaidrs, kad atjaunota informācija - ziņas ir ar nākotnes datumiem, taču aktuālas
4. [Jelgavas Zinātniskā bibliotēka](#) - nav skaidrs, kad atjaunota informācija - ziņas ir ar nākotnes datumiem, taču aktuālas
5. [Preiļu bibliotēka](#) - atjaunota informācija 29.08.2007.
6. [Bauska Centrālā bibliotēka](#) - atjaunota informācija 13.06.2007

Kā redzams, rezultāti ir dažādi. Pārskatot arī citas mājas lapas manāmas gan regulāri atjaunotas lapas, gan arī “aizmirstas”. Kopumā rezultāts tomēr ir vairāk pozitīvs, nekā negatīvs, kas iepriecina, jo ir deizgan bieži redzēta situācija, kad tiek izveidota laba mājas lapa, taču tālāk nekas nenotiek.

Būtiski tomēr ir kādā veidā tiek organizēta mājas lapas atjaunošana, cik sarežģīta tā ir (tehniskā platforma), un cilvēkresursu pieejamība. Nedomāju, ka kultūras iestādēs nekas nenotiek, par ko nevarētu informēt tās apmeklētājus un interesentus.

Iespējams, ka ir nepieciešams mainīt informācijas pasniegšanas veidu un pieeju, izveidojot statisku mājas lapu, un informāciju par jaunumiem pasniegt blogā - īsi, neformāli, taču regulāri un tehniski vienkārši. Blogi pēc to būtības tomēr ir mazāk formāli, un informācija var nebūt “sausā”, balstīta uz faktiem.

- www.b20.lv/2007/09/11/regulara-satura-radisanas-problemas/

[RSS padevju trūkums mājas lapās](#)











September 13th, 2007 by Jānis Ziediņš

Lai arī saturs kultūras nozares mājas lapās reizēm [netiek atjaunots ļoti regulāri](#), tomēr tajās publicētajai informācijai nākas sekot līdzī. Trūkums ir tāds, ka lapas nākas apmeklēt reizi pa reizei, kad atceros par to eksistenci, un ne vienmēr tas notiek regulāri. Šeit ļoti pietrūkst RSS padevju funkcionalitāte.



Tāpēc palīgā nāk Feed43.com (www.feed43.com) pakalpojums, kas ļauj izveidot faktiski jebkuras lapas jaunumu vai citas regulāri atjaunojamas informācijas RSS padevi. Protams, ja vien lapas kods ir pietiekami kvalitatīvs un strukturēts.

Zemāk esošajā sarakstā piedāvāju dažas gan ar Feed43 izveidotās RSS padeves, gan arī no oriģināliem resursiem, ko pievienot saviem RSS lasītājiem.

1.  [Balvu rajona Centrālā bibliotēka](#)
 2.  [Latvijas Nacionālā bibliotēka](#)
 3.  [Latvijas Universitātes bibliotēka](#)
 4.  [Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka](#)
 5.  [Limbažu Galvenā bibliotēka](#)
 6.  [Ogres Centrālā bibliotēka](#)
 7.  [Salaspils novada bibliotēka](#)
 8.  [V/a Kultūras informācijas sistēmas](#)
 9.  [Valkas pilsētas bibliotēka](#)
 10.  [Valmieras bibliotēku mājas lapa](#)
- www.b20.lv/2007/09/13/rss-padevju-trukums-majas-lapas/

[Google piedāvā veidot savu bibliotēku](#)

September 18th, 2007 by Jānis Ziediņš

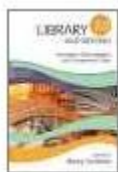


Patīkama iespēja sagādāta [Google Books](#) lietotājiem - Mana bibliotēka ([My Library](#)). Tagad savu mazo bibliotēku varam veidot paši.

Primārais nosacījums - ir jābūt Google lietotājam, kas realitātē nozīmē, ka jāizmanto vismaz viens no pakalpojumiem, piemēram, Gmail, Google Reader u.c., lai sāktu lietot Google Books My Library.

Tālākie soļi ir vienkārši:

1. Meklējiet Google Book Search pēc atslēgvārda, nosaukuma, vai autora
2. Pievienojiet savai kolekcijai izmantojot saiti "Add to my library"



[Library 2.0 and Beyond: Innovative Technologies and Beyond](#) by Nancy Courtney - [Language Arts & Disciplines](#) - 2007 - 152 p
In this new work, Nancy Courtney has assembled some of the r
thinkers in the library world to describe the next generation of or
No preview available - [About this book](#) - [Add to my library](#)

3. Pārvaldiet savu bibliotēku pievienojot grāmatas apskatu, reitingu, iezīmes

4. Parādiet to draugiem, nosūtot lapas vai RSS saiti

Manis veidoto bibliotēku var apskatīt šeit [books.google.com/...](http://books.google.com/)

Negatīvais šajā vienkāršajā un ērtajā bibliotēkā ir tas, ka vēl joprojām Google Books nav iespējams meklēt Latvijā izdotas grāmatas (ar maziem izņēmumiem, kas ir atrodamas citvalstu bibliotēku elektroniskajos katalogos). Tas gan neliedz pievienot “virtuālajam plauktam” interesējošās grāmatas par kādu noteiktu tēmu citās valodās.

- www.b20.lv/2007/09/18/google-piedava-veidot-savu-biblioteku/

Jaunākās grāmatas un RSS

September 19th, 2007 by Jānis Ziediņš

Viena no funkcijām, kas pietrūkst bibliotēku informācijas sistēmas [Alises elektroniskajos katalogos](#), ir jaunāko pievienoto grāmatu saraksts RSS padeves veidā. Lai tādu izveidotu, nācās pielietot jau [iepriekš aprakstītās Feed43.com](#) iespējas.

Būtiskākā problēma bija atrast precīzu saiti ar mainīgajiem, kas katalogā parāda jaunākās grāmatas pēdējās 30 dienās. Ogres Centrālās bibliotēkās gadījumā tā veidojas šādi:

<http://online.ocb.lv/alise/alise3i.asp> - kataloga adrese

?critattr=NEWS_n&critval=%23%C4%81%2330 - mainīgie, kas apzīmē kā notiek atlase

&opty=3&srchty=1&opty=5&Order=4&AscDesc=desc - informācijas sakārtošana, lai pēdējie pievienotie būtu saraksta augšā

&=lv - valodas izvēle katalogam

[http://online.ocb.lv/alise/alise3i.asp?critattr=NEWS_n&critval=%23%C4%81%2330&opty=3&srchty=1&opty=5&Order=4&AscDesc=desc\(=lv](http://online.ocb.lv/alise/alise3i.asp?critattr=NEWS_n&critval=%23%C4%81%2330&opty=3&srchty=1&opty=5&Order=4&AscDesc=desc(=lv)

Pēc šādas shēmas, jaunāko grāmatu atlases saiti var izveidot jebkuram bibliotēku sistēmas Alise elektroniskajam katalogam, nomainot tikai kataloga saites daļu, piemēram, no online.ocb.lv uz katalogs.elimbazi.lv. Problēma, gan ko manīju - daudzas datubāzes nav pārindeksētas, un ieraksti uzrādās tukši, līdz ar to nav iespējams korekti nolasīt pēdējās pievienotās grāmatas.

Tālāk, šo saiti ir jādod feed43.com servisam apstrādei.

Step 1. Specify source page address (URL)

Address*: [\(Open in browser\) \[?\]](#) Encoding: [\[?\]](#)

» Effective URL is http://online.ocb.lv/alise/alise3i.asp?opty=5. Page loaded successfully

Below is the HTML source of the retrieved page. Use it to setup extraction rules (see next step).

Page Source: [\[?\]](#)

```
<!DOCTYPE HTML PUBLIC "-//W3C//DTD HTML 4.0 Transitional//EN">
<html>
<head>
<meta charset="utf-8">
```

Adress laukā ievietojam sagatavoto kataloga adresi, *encoding* ir utf-8, un spiežam Reload, kā rezultātā, ja viss ir kārtībā, tiek uzrādīts lapas saturs.

Otrais solis ir izgūt pareizos datus no lapas satura. Šajā gadījumā t0 daļu, kas attiecas uz jaunākajām grāmatām.

Step 2. Define extraction rules

Global Search Pattern: [\[?\]](#)

```
<!-- BiblVirt Atlasito katalogu saraksts -->{%} <!-- BiblVirt PrevNext -->
```

Item (repeatable) Search Pattern*: [\[?\]](#)

```
<TD colspan=2 class='reportText_1LM'>{%}</TD><TD width="20">{%}Ident={%}&{%}</TD>
```

» OK (10 items found)

Below is list of extracted text snippets (**{%N}**). You can reference them when setting up item properties (see next step).

Clipped Data: [\[?\]](#)

```
Item 1
{%1} = <b>Blaumanis Rūdolfs.</b> Velhij&nbsp;&nbsp;&nbsp;/ Rūdolfs Blaumanis&nbsp;&nbsp;&nbsp;; māksl. Arvīds Jēgers.&nbsp;&nbsp;&nbsp;
{%2} = &nbsp;&nbsp;&nbsp;<span class='c4_on' style='white-space: nowrap'>Grāmata</span>&nbsp;&nbsp;&nbsp;<br>&nbsp;&nbsp;&nbsp;<A
```

Global Search Pattern: `<!-- BiblVirt Atlasito katalogu saraksts -->{%} <!-- BiblVirt PrevNext -->` (*kurā daļā atrodas vajadzīgie dati*)

Item (repeatable) Search pattern: `<TD colspan=2 class='reportText_1LM'>{%}</TD><TD width="20">{%}Ident={%}&{%}</TD>` (*dati, kuri ir regulāri jeb tiks izmantoti kā ziņas*)

Tālāk jāspiež “Extract”, un ja viss ir veiksmīgi, tad tiek parādīta atlasītā informācijas, sadalīta pa vienībām jeb grāmatām.

Derīgās daļas no atlasītā - {1} - grāmatas nosaukums, autors u.c. {3} - unikālais identifikators

Trešais solis ir noformēt RSS ziņu.

Step 3. Define output format

RSS feed properties

Feed Title*: [?]
Jaunakas gramatas Ogres Centralaja biblioteka

Feed Link*: [?]
http://online.ocb.lv/alise/alise3i.asp?critatp=NEWS_n&critval=%23%C4%81%2330&opty=3&srchty=1&opty=5&

Feed Description*: [?]
Ogres Centralas bibliotekas elektroniskais katalogs

RSS item properties

Item Title Template*: [?]
{%1}

Item Link Template*: [?]
<http://katalogs.ocb.lv/alise/alise3i.asp?Ident={%3}&catalogue=13&P4=2&opty=21>

Item Content Template*: [?]

Merge all items into single one, optionally applying global template: [?]

» OK (Preview mode) Preview

Here is how your feed will look like in feed reader. Go to next step to get the link to your feed.

Feed Preview: [?]
Jaunakas gramatas Ogres Centralaja biblioteka
http://online.ocb.lv/alise/alise3i.asp?critatp=NEWS_n&critval=%23%C4%81%2330&opty=3&srchty=1&opty=5&

Feed title: barotnes nosaukums

Feed link: barotnes saite (pēc izvēles - vai bibliotēkas mājas lapas adresi, vai kataloga, vai atlasīto grāmatu saiti)

Feed description: barotnes apraksts

Item Title template: {1} (jāievieto pirmais mainīgais, kas ir informācija par grāmatu)

Item Link template:

<http://katalogs.ocb.lv/alise/alise3i.asp?Ident={%3}&catalogue=13&P4=2&opty=21>
(jāievieto trešais mainīgais - veidojam saiti, kas veid uz konkrētās grāmatas bibliogrāfisko aprakstu un parāda eksemplārus.)

Bibliogrāfiskais

Blaumanis Rūdolfs. Velniņi / Rūdolfs Blaumanis ; māksl. Arvīds Jēgers. - Rīga

Eksemplāri

Atrašanās vieta	Skaits	Pieejamība	Adrese	Pasūtīšana
Ogres pamatskola	1	Plauktā	Ogre, Meža pr. 14/1	✉ Pasūtīt

<http://katalogs.ocb.lv/alise/alise3i.asp?Ident=1060169&catalogue=13&P4=2&opty=2>
1

Spiežam "Preview" un pārbaudam vai viss kārtībā. Feed43.com piedāvā iespēju nosaukt RSS barotni saprotamā veidā, piemēram, [Ogres CB elektroniskā kataloga](#) jaunāko grāmatu RSS barotne ir: <http://feed43.com/katalogs-ocb-lv.xml>

Feed43.com serviss barotni mēģinās atjaunot reizi 6 stundās, līdz ar to nekāda papildus noslodze serverim netiks radīta.

Ja kādam ir kādi jautājumi, vai rodas problēmas RSS barotņu veidošanā, lūdzu, komentējiet, vai sūtiēt e-pastu uz janisz@gmail.com

- www.b20.lv/2007/09/19/jaunakas-gramatas-un-rss/

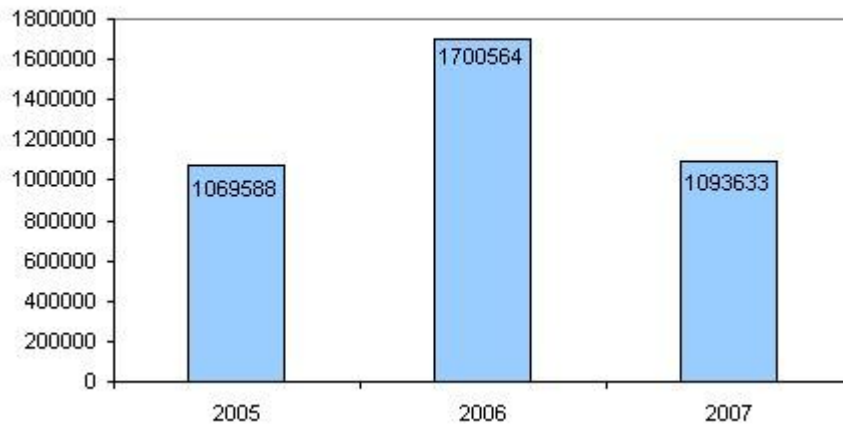
[Vai kāds vēl izmanto Latne.lv?](#)

September 21st, 2007 by Jānis Ziediņš

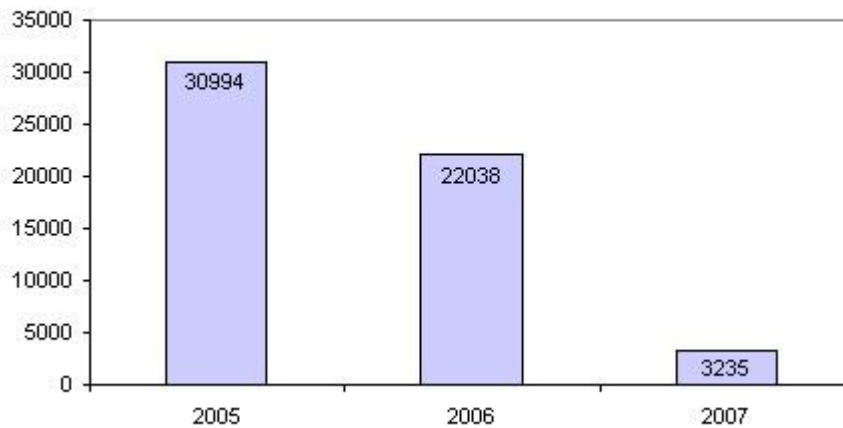


Pētot dažādus meklētājus, nejauši sanāca apmeklēt [Latne.lv](#) (bijušais siets.lv). Manuprāt, pirms [Google](#) ēras tas bija spēcīgs Latvijas interneta meklētājs, taču acīmredzot nav izturējies konkurenci. Papētot visiem [pieejamo statistiku](#), veicu salīdzinājumu pa gadiem (2005, 2006, 2007), par pamatu ņemot augusta mēnesi.

Pieprasījumi, augusts



Unikāli lietotāji, augusts



Kā redzams, tad unikālo lietotāju skaits 2007. gadā salīdzinot ar 2005. gadu ir samazinājies gandrīz 10 reizes, bet mazliet dīvaini ir tas, ka pieprasījumu skaits šiem gandrīz 10 reizes mazāk unikālajiem lietotājiem ir pat lielāks nekā 2005. gadā.

Latne.lv pluss noteikti ir meklēšana Lursoft datubāzēs, taču ne Latvijas internetā. Man pieejamo mājas lapu statistikā atsauces no Latne.lv ir ļoti reti. Pamēģinot dažādus atslēgvārdus Google un Latne, rezultāti atšķiras būtiski - par labu pirmajam.

Interesanta sadaļa, kuru aplūkoju tuvāk, ir "[Bibliotēka](#)". Kā rakstīts lapas apakšā:

Latvijas Nacionālā bibliotēka, Valsts arhīvu speciālā bibliotēka un Jelgavas Zinātniskā bibliotēka
Meklēšanai pieejami dati par 202,037 grāmatām.

Tātad, veicam mūžseno testa meklējumu ar atslēgvārdu "[Rainis](#)". Pirmie 17 rezultāti no Jelgavas Zinātniskās bibliotēkas, ar saitēm, kas ved uz elektroniskā kataloga ierakstu - lietotājam ne īpaši draudzīgu, piemēram, <http://alise.jzb.lv/alise/aprskat.asp?Ident=9942223>

[Aspazija un Rainis šodienas skatījumā](#) (Datu avots: Jelgavas Zinātniski izdevējs: Zinātne / izdošanas vieta: Rīga / izdošanas gads: 2004 ISBN: 9984767140

Rainis un viņa brāļi (Datu avots: Latvijas Nacionālā bibliotēka) [Meklēt la](#)
Autors: Добровенский, Роальд, [Meklēt laikrakstos](#) [Meklēt internetā](#) [Meklēt](#)
izdevējs: Jumava, / izdošanas vieta: [Rīga] : / izdošanas gads: c2005.
ISBN: 9984380157

Meklēšanas rezultāti

Tālāk seko vienkārši ieraksti no Latvijas Nacionālās bibliotēkas, kuri neved nekur, bet Latne piedāvā meklēt papildus informāciju laikrakstos, internetā, kā arī autorus - personās. Šāda integrācija ir pozitīva, bet lielākajā vairumā gadījumu meklējot Raini, nedod nekādus rezultātus.

Vissliktāk ir ar Valsts arhīvu speciālās bibliotēkas rezultātiem, jo saites, kas teorētiski eksistē, neved nekur, jo iemesls pavisam vienkāršs - elektroniskais katalogs ir mainījis IP adresi. Izmaiņas ir vienā ciparā.

Būtība, šāda sadaļa ir diezgan līdzīga [Google Scholar](#) iespējām un varētu būt populāra bibliotekāru vidū, taču netiek attīstīta, un izskatās, ka nav arī aktuāla/aktualizēta. Diemžēl.

Par [Lursoft](#) plāniem attiecībā par Latnes iespējām variet izlasīt interviju žurnāla Sakaru pasaules 2007.gada 1.numurā - [intervija ar SIA Lursoft IT valdes locekli Ainaru Brūveli](#).

- www.b20.lv/2007/09/21/vai-kads-vel-izmanto-latnelv/

Kāpēc es atbalstu LNB jaunās ēkas celtniecību

September 26th, 2007 by Jānis Ziediņš

Artis Āre [raksta par traci ap Gaismas pili](#), taču konstruktīvu kritiku nespēj sniegt. Kā pats [komentē](#) - plusu neesot. Gaismas pils noliedzēju vienīgie argumenti ir divu būvkompaniju iesniegtie piedāvājumi, kā arī mūžīgā vēlme “visu digitalizēt”.

Mēģināšu tomēr sniegt informāciju, kas varētu palīdzēt saprast, kāpēc jauno ēku vajag tagad.



Šajā kartē var redzēt šī brīža LNB ēku izvietojumu Rīgā. Tās ir septiņās dažādās Rīgas vietās, ar dažādiem juridiskiem ēku īpašniekiem, un ir vecas, pirmskara laika celtnes. Iesakū padomāt par vairāku ēku **kopējām** uzturēšanas izmaksām, šaurajām telpām darbiniekiem, lasītājiem, grāmatām. Ēkām nepiemīt bibliotēku telpu funkcionalitāte.

Esmu apmeklējis gan [Britu bibliotēku](#) ([Wikipedia](#), [fakti](#)), gan [Berlīnes valsts bibliotēku](#), un tās ir lielas ēkas, ar plašām telpām un pozitīvu vidi informācijas ieguvei, mācībām, kā arī ļoti intensīvi apmeklētas. Dienas vidū Berlīnes valsts bibliotēka bija cilvēku pārpildīta. Jaunuzceltās Britu bibliotēkas Londonā apmeklējums tikai palielinājās, nevis samazinājās.

After almost unimaginable vicissitudes, the British Library is at last open, and is revealed not only to be an awesome repository of knowledge, but a Gesamtkunstwerk and **great public building** in its own right.

It is a tough prospect for an **architect to have to wait 23 years** for the completion of a building, tougher still when this extended period is due not only to the unprecedented scale of the project but to **politically conditioned stops and starts which greatly increase costs**,⁽¹⁾ and when the whole process is in the public eye, inviting ill-informed remarks on design quality by princes and others.⁽²⁾

http://findarticles.com/p/articles/mi_m3575/is_n1216_v203/ai_21026772 (06.1998)

Skaitļi par LNB gada laikā:

- **Apmeklējums: 221 388**
- Lasītāju skaits: 55 935
- Izsniegumu skaits: 1 681 691
- Jaunieguvumu skaits: 63 269

Krājums:

- Bibliotēkas krājums: 4 044 168
- **Grāmatas: 1 988 257**

- **Periodiskie izdevumi: 818 609**
- Audiovizuālie dokumenti: 63 299
- Mikroformas: 113 362
- Kartogrāfiskie izdevumi: 19 624
- Nošizdevumi: 217 161
- Attēlizdevumi: 213 893
- Elektroniskie dokumenti: 563 149
- Rokraksti: 1 528
- Nepublicētie materiāli: 23 145
- Krājums - pārējie dokumenti: 22 141

Izcēlumos ir ļoti labi redzams, kāda ir LNB nozīme gan lasītāju apkalpošanā, gan grāmatu glabāšanā.

Mīti par digitalizēšanu

Vislielākais mīts un uzskats, kas tiek kultivēts no IT cilvēku puses (un ne tikai) ir, ka visu vajag digitalizēt, un visam jābūt pieejamam internetā.

Pirmkārt, visu nemaz nav iespējams digitalizēt.

Otrkārt, digitalizācija ir līdzeklis kultūras mantojuma saglabāšanai, un plašākas pieejamības veicināšanai, bet ne fizisko grāmatu aizvietošana.

Treškārt, pat ja internets būs pieejams visiem, neiespējami, ka cilvēki gribēs lasīt grāmatas datora ekrānā. Vai Tu vari iedomāties sevi lasām M. Mičelas “Vējiem līdzi” 19” monitorā? Manuprāt, ikdienā tiek pavadītas daudz stundas sēžot pie datora, kas nekādi nevar veicināt iespējamību vēl lasīt daiļliteratūru. Piekrītu, ka vajag katalogus, kuros var atrast informāciju par to, kur un kad grāmata ir pieejama, bet faktiski tas šobrīd jau tiek nodrošināts.



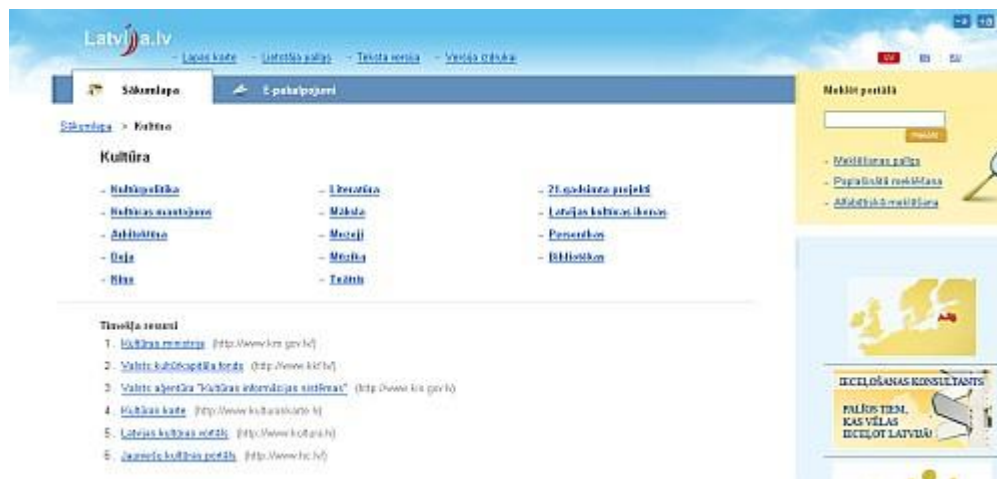
Atbildes uz jautājumiem, variet lasīt www.gaismaspils.lv BUJ sadaļā.

LNB jaunās ēkas celtniecības atbalstam **paraksties** www.gaisma.lv

- www.b20.lv/2007/09/26/kapec-es-atbalstu-lnb-jaunas-ekas-celtniecibu/

[Portālā Latvija.lv tiek izveidota bibliotēku sadaļa](#)

September 27th, 2007 by Jānis Ziediņš



Augusta beigās [jau rakstīju](#), ka portālā [Latvija.lv](#) sadaļā “Kultūra” nav atrodamas saites uz Latvijas bibliotēkām. Nosūtīju e-pastu portāla veidotājiem, bet atbildi ilgāku laiku nesaņēmu.

Tomēr pēc atgādinājuma nosūtīšanas saņēmu e-pastu, ka informācija tikšot pievienota, kā arī notika.

Šobrīd zem sadaļas “[Kultūra](#)” ir papildus pievienotas šādas apakšsadaļas:

- [Bibliotēkas](#)
- [Rajonu un pilsētu bibliotēkas](#)

Priekšlikumus un ierosinājumus droši variet sūtīt portāla redaktoram portals@eps.gov.lv

- www.b20.lv/2007/09/27/portala-latvijalv-tiek-izveidota-biblioteku-sadala/

[Bibliotēkas \(2.0\) mājas lapa](#)

October 2nd, 2007 by Jānis Ziediņš

Pēdējā laikā īpašu vērību esmu pievērsis Latvijas bibliotēku mājas lapām, un domāju, ka esmu apskatījis tās visas. Šajā bloga ierakstā gan neapskatīšu to plusus un mīnus, bet mēģināšu uzdot vairāk retoriskus jautājumus par to, kādām vajadzētu būt bibliotēku mājas lapām.

Šobrīd faktiski visas bibliotēku mājas lapas ir vienvirziena, neļaujot to apmeklētājiem piedalīties satura veidošanā. Mūsdienu tīmeklī liels uzsvars tiek likts tieši uz lietotāja iespēju “piedalīties” satura veidošanā, kas veicina viedokļu apmaiņu.



www.go2web20.net

Ko vēlas bibliotēkas mājas lapas lietotājs?

1. Jaunumus?
2. Informāciju par bibliotēku?
3. Komentēt rakstus?
4. Pievienot informāciju, iezīmes?
5. Meklēt katalogā?
6. Skatīties (un pievienot?) attēlus?
7. RSS iespējas?
8. Pieeju pilnteksta datubāzēm?
9. Lasīt bibliotēku blogus?
10. Palīdzības sistēmu bibliotēku pakalpojumiem?
11. Labākas saziņas iespējas (Skype, Meebo?) ar bibliotēku?
12. Mājas lapas personalizāciju?
13. Vietējās (Pilsētas, pagasta, novada) ziņas?

Apzināti visu rakstīju jautājumu formā, jo manuprāt, ideālas bibliotēkas mājas lapas definīcija vēl nav. Manuprāt, bibliotēkām ir jāmainās ne tikai fiziskajā telpā piemērojoties lasītājam, bet arī virtuālajā, tādējādi izmantojot jau esošos, populāros servissus, kas lietotājam ir pazīstami, kā arī piedāvājot savus.

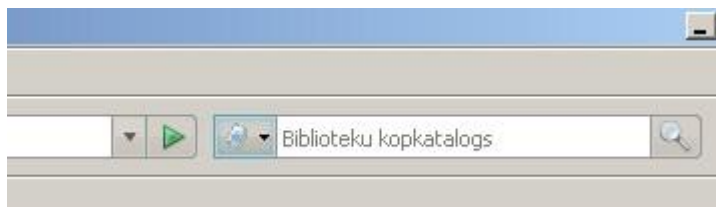
Tā kā brīvajā laikā “būvēju” kādas bibliotēkas mājas lapu, labprāt lasītu komentārus par iespējām un informāciju, kas nepieciešama bibliotēkas mājas lapas apmeklētājam.

- www.b20.lv/2007/10/02/bibliotekas-20-majas-lapa/

[Meklē bibliotēku kopkatalogā ātrāk](#)

October 5th, 2007 by Jānis Ziediņš

Samērā regulāri dažādās konferencēs esmu klausījies, kā arī rakstos lasījis par iespēju izmantot pārlūkprogrammu funkcionalitāti meklēšanai bibliotēku elektroniskajos katalogos. Nolēmu veikt mazliet sīkāku izpēti, un kā testa objektu izvēlējos [8 valsts nozīmes bibliotēku elektronisko kopkatalogu](#) (ietilpst gan Latvijas Nacionālā bibliotēka, gan Latvijas Universitātes bibliotēka, u.c.).



Gan Internet Explorer 7, Gan Mozilla Firefox 2 piedāvā iespēju veikt meklēšanu dažādos meklētājos jau no pārlūkprogrammas. Izmantojot [OpenSearch](#) standarta funkcionalitāti, kuru atbalsta abas iepriekšminētās pārlūkprogrammas, var izveidot savu meklētāja spraudni.

Kā pievienot šo spraudni savai pārlūkprogrammai

Spiežam uz saites (*tikai Internet Explorer 7 un Mozilla Firefox 2*) - [bibliotēku kopkatalogs](#)

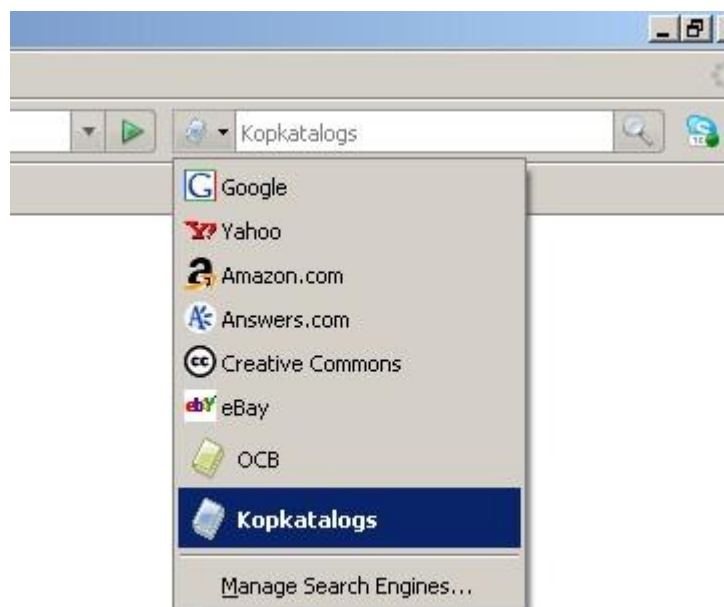


Meklētāja pievienošanas logs Firefox pārlūkprogrammā



Meklētāja pievienošanas logs Internet Explorer pārlūkprogrammā

Pēc šo loga apstiprināšanas, pārlūkprogrammā tiek pievienots meklētājs, no kura uzreiz var veikt meklēšanu valsts nozīmes bibliotēku elektroniskajā kopkatalogā. Meklēšana tiek veikta visos laukos, kas rada iespēju meklēt gan pēc autora, gan pēc nosaukuma.



Domāju, ka šādu iespēju saviem lasītājiem var piedāvāt jebkura bibliotēka, ar šo palīdzot veikt meklēšanu no pārlūkprogrammas. Pozitīvi ir tas, ka nav jāatceras kopkataloga vietnes adrese (vai arī nav jāmeklē pieeja caur bibliotēkas mājas lapu), un tādējādi paātrina nepieciešamā rezultāta saņemšanu.

Varu tikai piebilst, ka šādas funkcionalitātes ieviešana ir solis tuvāk Bibliotēkai 2.0

- www.b20.lv/2007/10/05/mekle-biblioteku-kopkataloga-atrak/

[Latvijas Nacionālajai bibliotēkai jauna mājas lapa](#)

October 15th, 2007 by Jānis Ziediņš

Piektdien, 12.oktobrī Latvijas Nacionālā bibliotēka (www.lnb.lv) nomainījusi savu mājas lapu uz jaunu versiju. Jau [30.augustā rakstīju](#), ka top jauna lapa, taču vēl nebija skaidrs, kad tā varētu būt gatava.



Šobrīd gan lapā atrodama informācija liecina, ka lapa pilnīgi gatava vēl nav:

Piedāvājam jūsu uzmanībai LNB mājaslapas jauno versiju, kura pagaidām vēl ir izstrādes stadijā. Tā tiek pilnveidota un uzlabota ik dienu. Lūdzam būt saprotošiem un piedot mums kļūdas, neprecizitātes un nepilnības!

www.lnb.lv

Kas man patīk

1. Lapas dizains, vienkāršs, pārskatāms
2. Sadaļas potenciālajiem apmeklētājiem - Lasītājiem, Izdevējiem, Bibliotekāriem
3. Attiecīgi no otrā punkta izriet informācijas grupēšana - kā lasītājam ērti atrast par lasītāvē, noteikumiem, datubāzēm
4. Atvērtā koda piekritējiem noteikti patīks [Plone](#) dzinēja izmantošana mājas lapas tapšanā

Kas man nepatīk

1. Pirmajā lapā labprātāk redzētu jaunumus par bibliotēku, nevis statisko adresi un darba laiku
2. Atverot lnb.lv (bez www), lapa ir "mazliet" savādāka nekā sagaidāms
3. Nav pieejamas RSS iespējas ne [norisēm](#), ne [ziņām](#) (izņemot iespēju pierakstīties meklēšanas rezultātu RSS padevei)
4. Pietrūkst iespējas jau no sākumlapas nokļūt LNB elektroniskajā katalogā (lai to izdarītu - nepieciešami 3 klikšķi)

Kopumā gan lapa vērtējama ar pozitīvu zīmi un ir jūtami labāka par iepriekšējo versiju, lai gan jaunās lapas veidošanā nav manāmi inovatīvi risinājumi.

- www.b20.lv/2007/10/15/latvijas-nacionalajai-bibliotekai-jauna-majas-lapa/

[Infobib.de publicē rakstu par Latvijas bibliotēku blogosferu](#)

October 23rd, 2007 by Jānis Ziediņš

[Infobib.de](#) ir blogs vācu valodā par bibliotēkām un informācijas tehnoloģijām. Oktobra sākumā saņēmu interesantu e-pastu no vienas no autorēm ar aicinājumu piedalīties projektā “[LibWorld](#)”, kuram atsaucos.

As announced the Infobib team uses the World Book and Copyright Day as an opportunity to start an experiment. The idea was to call bloggers from all over the world to give a review about the biblioblogosphere in their country and to post these guest articles in regular intervals at [Infobib](#). That way we want to find out, how easy international cooperation can be.

<http://infobib.de/blog/2007/04/23/libworld-an-introduction/>

[LibWorld](#) ir publikāciju projekts, kura laikā plānots, ka autori no dažādām pasaules valstīm raksta par bibliotēku blogiem. Šobrīd jau var iepazīties ar informāciju par 22 valstīm.

Savā publikācijā par Latvijas bibliotēku blogiem informēju gan par savu, gan par [Pārielpes bibliotēkas](#), kā arī par Ingas Marriottas [Mācību blogu](#). Jādomā, ka šajā laikā pēc gada varēšu pastāstīt jau daudz vairāk.

Ar rakstu var iepazīties šeit: infobib.de/blog/2007/10/22/libworld-latvia

- www.b20.lv/2007/10/23/infobibde-publice-rakstu-par-latvijas-biblioteku-blogosferu/

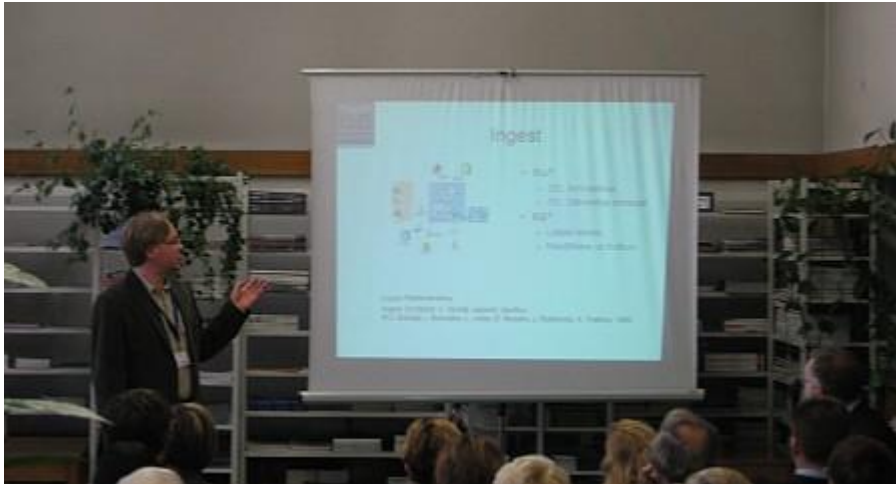
[Latvijas digitālā bibliotēka top](#)

October 25th, 2007 by Jānis Ziediņš

Piektdien, 19.oktobrī piedalījos kā klausītājs seminārā “[Nacionālā digitālā bibliotēka LETONICA: PROCESI, PIEKĻUVE, AUTORTIESĪBAS](#)”.

Pāris no tēmām bija saistošas un interesantas. Kā vienu no tām gribētu minēt *Ingas Grīnfeldes* (LNB Digitālās bibliotēkas vadības nodaļas vadītāja) stāstīto prezentāciju “Vienotu standartu un kvalitātes kritēriju nozīme digitālo bibliotēku veidošanā: Ciparotāja rokasgrāmata”. Būtiskākie no jautājumiem - vienoti standarti, pareiza materiālu digitalizēšana, datu apmaiņas protokoli - ar šo problēmjautājumu apguvi jebkurš var iepazīties izlasot [Ciparotāja rokasgrāmatu PDF](#) formātā.

Otra tēma, kas mani ļoti interesēja, bija par Digitālās bibliotēkas (DOM) arhitektūras uzbūvi, ko prezentēja *Emīls Klotiņš* (LNB direktora vietnieks, IT departamenta direktors) .

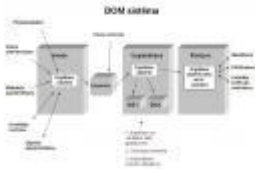


Prezentācijā tika apskatīta DOM arhitektūra - datu ievietošana (Ingest), failu glabāšana (Storage), un piekļuve tiem (Access).

Dažas atziņas:

- Iesūtītie objekti nekad netiek dzēsti
- Datu glabātvē tiek nodrošināta piekļuves kontrole, versiju kontrole.
- Piekļuve tiek nodrošināta dažādos līmeņos - saskarnes (www, OAI/PMH), iespēja reģistrēties kā lietotājam, un veidot savas kolekcijas

Uzspiežot uz sīktēla, variet apskatīt DOM sistēmas kopējo uzbūvi. Ar shēmu laipni padalījās Agris Špīss (LNB).



Visas prezentācijas PDF formātā var apskatīt:

www.lnb.lv/lv/bibliotekariem/Pielikumi/konferences/20071019/20071019-sem

Starp citu,

Ir sākts apjomīgs kultūras un izglītības projekts – Latvijas Nacionālā bibliotēka kopā ar citām Latvijas atmiņas institūcijām izveidos vismaz 2 000 000 digitālu failu, kas ietvers grāmatas, avīzes, žurnālus, kartes, fotogrāfijas, senos rakstus, notis un tamlīdzīgi.

www.tvnet.lv/zinas/latvija/article.php?id=515369

- www.b20.lv/2007/10/25/latvijas-digitala-biblioteka-top/

[Google PageRank Latvijas bibliotēku mājas lapām](#)

October 30th, 2007 by Jānis Ziediņš



Gan [Latvijas](#), gan arī pasaules blogosfēru satraukusi Google Pagerank informācijas atjaunošana. Izlēmu mazliet papētīt kāda situācija ir ar Latvijas bibliotēku lapām, taču vispirms vienkāršs skaidrojums, kas tad ir Google PR, un kāpēc tas ir tik svarīgi.

Jāsaprot, ka [Google](#) meklētājs ir Latvijā, un arī pasaulē nopietnākais spēlētājs, līdz ar to daudz lietas tiek pieskaņotas tieši šim

meklētājam, kā arī jebkurām izmaiņām vai jaunievedumiem, ko veic Google, seko līdzīgs skaits cilvēku. Bibliotēku mājas lapām ir svarīgi būt šajos rezultātos pirmajās vietās.

Kāpēc to vajag bibliotēkām? (atbilde raksta nobeigumā)

Google PR - skaitlis, kas nosaka katras lapas vērtību. Tas tiek veidots izmantojot algoritmu, un nosakot tā vērtību no meklētāja viedokļa. Algoritms tika izveidots ar mērķi noteikt vērtīgākās lapas, lai cilvēkiem piedāvātu kvalitatīvu informāciju pirmajos meklēšanas rezultātos. Jo lielāks skaitlis (skalā no 1 līdz 10), jo augstāk rezultātos tiks attēlota lapa pie vienādiem atslēgvārdiem, salīdzinoši ar citām lapām. PR gan nav vienīgais, kas ietekmē rezultātu attēlošanas secību.

PR paļaujas uz unikālo globālā tīmekļa demokrātisko būtību izmantodams tā grandiozo hipersaišu struktūru kā individuālas lapas vērtības indikatoru. Būtībā Google interpretē saiti no lapas A uz lapu B kā A lapas balsojumu par labu lapai B.

Taču Google ņem vērā ievērojami vairāk nekā tikai balsu kopskaitu vai saišu daudzumu uz doto lapu, piemēram, tiek analizēta arī lapa, kas veic šo balsojumu. Balsīm, ko ir nodevušas lapas, kuras pašas ir "svarīgas", ir lielāks svars, un tās palīdz padarīt arī citas lapas par "svarīgām". Izmantojot šos un citus faktorus, Google sniedz savu ieskatu par katras lapas relatīvo nozīmīgumu.

www.seo.lv/raksti.php?id=PageRank

Tātad, veicu meklēšanu Google pēc atslēgvārda "bibliotēka" un apskatīju šo 10 lapu PR:

1. [Latvijas Nacionālā bibliotēka](#) 6
2. [Latvijas Akadēmiskā bibliotēka](#) 6
3. [Latvijas Universitātes bibliotēka](#) 5
4. [Patentu tehniskā bibliotēka](#) 5
5. [Latvijas Lauksaimniecības universitātes Fundamentālā bibliotēka](#) 5
6. [Rīgas Centrālā bibliotēka](#) 4
7. [Gulbenes bibliotēka](#) 4
8. [Ventspils bibliotēka](#) 4
9. [Saldus pilsētas bibliotēka](#) 4
10. [RTU Zinātniskā bibliotēka](#) 4

Kā redzams, lielākais PR ir akadēmiskajām bibliotēkām, un Latvijas Nacionālajai bibliotēkai, kas ir diezgan loģiski. Publisko bibliotēku mājas lapam Google PR pārsvarā ir **4**.

Kāds PR ir citām lapām

- [Bibliotēka 2.0](#) **3** (rezultāts bloga 6 mēnešu pastāvēšanas laikā)
- [Kultūras karte](#) **5**
- [V/a Kultūras informācijas sistēmas](#) **5**
- [Latvijas bibliotēku portāls](#) **0** (jauna lap, līdz ar to rezultāts ir šobrīd 0)
- www.latvija.lv **6**

Saites uz faktiski visām Latvijas bibliotēku mājas lapām ir atrodamas gan portālā [Latvija.lv](#), gan arī [Kultūras kartē](#), kā arī [Kultūras informācijas sistēmas](#) lapā, tādējādi palīdzot uzlabot reitingu.

Nobeigumā atbilde uz uzdoto jautājumu - bibliotēkām ir jāpiedāvā kvalitatīvi pakalpojumi un servisi saviem lasītājiem, un kā vienu no tiem var minēt labu, informatīvu, visiem pieejamu mājas lapu. Tai jābūt kā izejas punktam uz plašāku informācijas apjomu, elektroniskajiem katalogiem, palīdzot lasītājiem orientēties tajā. Līdz ar to augsts PR, augsta vieta meklēšanas rezultātos spēj palīdzēt konkurēt ar komerciāliem projektiem, kas ne vienmēr ir ieinteresēti kvalitātē.

Lai to sasniegtu, nepietiks tikai ar saitēm no kvalitatīviem resursiem, taču šī ir viena no iespējām, kas to veicina. Tuvākajās nedēļās plānoju sākt bibliotēku mājas lapu izpēti, un sava topa veidošanu :)

- www.b20.lv/2007/10/30/google-pagerank-latvijas-biblioteku-majas-lapam/

Bibliotēka nav tikai jaunākās tehnoloģijas

November 14th, 2007 by Jānis Ziediņš

9.novembrī, pēc ēkas renovācijas Cēsu ielā 4, tika atklāta [Valmieras integrētā bibliotēka](#). Tā ir Latvijā jauna pilsētas un reģionālās augstskolas bibliotēku sadarbības forma, un tajā vienviet būs pieejami [Vidzemes augstskolas](#), kā arī Valmieras pilsētas bibliotēku krājumi, tostarp bērnu literatūra.



Attēla autors šeit un turpmāk Anda Kurzemiece

ViA ēkas Cēsu ielā 4 renovācijas projekts trijās kārtās īstenots no 2004. gada novembra. Tā laikā izbūvēts un labiekārtots ViA pagrabstāvs un trešais stāvs, izveidojot studiju vietas informāciju tehnoloģiju studentiem, uzcelta ViA konferenču zāle ar 234 sēdvietām un paplašināta bibliotēka.

www.biblioteka.lv/Zinas/Lists/Posts/Post.aspx?ID=99

Bibliotēkas atklāšana līdzīga citām atklāšanām, ar daudz sveicējiem un runātājiem, tajā skaitā Finanšu ministru Oskaru Spurdziņu, kurš savā runā uzsvēra, ka Gaismas pils projekts *tiks īstenots*.

Jaunās bibliotēkas telpas ir patīkamas, gaišas, plašas un apmeklētājiem ērti pieejamas. Ir iespēja arī iegūt zināšanas, netraucēti no pārējiem lasītājiem, mazos “kabinetiņos”, kur ir dators ar interneta pieslēgumu. Noteikti noderīgi studentiem, gatavojot bakalaura vai maģistra darbus. Mazajiem lasītājiem ir savas telpas, kas iekārtotas bērniem atbilstoši, un košākām krāsām.

Jaunas, uzlabotas un funkcionālas telpas bibliotēkai, manuprāt, ir pozitīvs attīstības solis, ar iespēju moderni mainīties, sakārtot tās vidi, un kļūt tuvākai lasītājiem. Jo tehnoloģijas seko pēc tam, un tās ir jāizmanto cilvēku labā, nevis cilvēkiem jāpakļaujas tehnoloģijām.

- www.b20.lv/2007/11/14/biblioteka-nav-tikai-jaunakas-tehnologijas/

Kultūras ministre aicina blogot

November 20th, 2007 by Jānis Ziediņš

Vakar, 19.novembrī notika konference “[Digitālās bibliotēkas izglītībai](#)”. Plašāks izklāsts un secinājumi tuvākajos šī bloga ierakstos, bet šoreiz interesanta šķita LR Kultūras ministres Helēnas Demakovas konferences atklāšanas runa, kurā ministre pieminēja vairākus mūsdienīgos IT pielietojumus, tai skaitā blogošanu. Varbūt kādā tuvākā nākotnē pienāks diena, kad blogot sāks arī valdības pārstāvji?

Nesen BBC radio kādā tehnoloģijām veltītā raidījumā tika definēts, kāds ir patiešām moderns, kārtīgs mūsdienīgs cilvēks. Izrādās, šādam cilvēkam piemīt divas pazīmes. Pirmkārt, viņam ir savs blogs jeb emuārs, kurā viņš regulāri ieraksta savas pārdomas. Otrkārt, šis cilvēks regulāri uzņem video ar savu mobilo tālruni uz augšupielādē nofilmēto youtube.com mājaslapā.

...

Es novēlu jums sekmes diskusijās, un ceru, ka daļa no jums secinājumus ne tikai darīs zināmus mums, bet arī publicēs savos *blogos*!

Runa pilnā apmērā pieejama saitē www.km.gov.lv/UI/main.asp?id=23103

- www.b20.lv/2007/11/20/kulturas-ministre-aicina-blogot/

[Man ir ko teikt](#)

November 26th, 2007 by Jānis Ziediņš

Sestdien, 24.novembrī, [Jelgavas Zinātniskajā bibliotēkā](#) notika [Pārielpes bibliotēkas bloga](#) 100 dienu atskats. Tajā bija aicināts uzstāties ar informāciju par blogu teorētiskajiem un praktiskajiem aspektiem.



Pārielpes bibliotēkas bloga (parielupesbiblioteka.blogspot.com) autore Veneranda Godmane savā prezentācijā stastīja par tā sākumu, pozitīvo un negatīvo pieredzi, kā arī iepazīstināja ar pārējiem autoriem. Patika tas, ka būtībā tika diezgan skaidri parādītas grūtības ar kādām jāsaskaras faktiski ikvienu bloga autoram:

1. prasa laiku un pūles
2. rakstīšana pa konkrētu tematiku
3. mērķa un iespēju trūkums

Prezentācija skatāma šeit: fotki.lv/Maijan/474374/



Savā prezentācijā “Man ir ko teikt” stastīju par blogiem un to būtību, kā arī iepazīstināju ar populārākajām blogu platformām - draugiem.lv, orb.lv, blogger.com, wordpress.com. Pastastīju arī par Bibliotēka 2.0 bloga rašanos, un informēju par bibliotēku blogosfēru Latvijā un pasaulē. Papildus sniedzu informāciju par labāko Latvijas blogu agregatoru nekur.lv

Prezentācija skatāma ziņas turpinājumā.

www.slideshare.net/janisiz/man-ir-ko-teikt

Kopumā šo pasākumu vērtēju ar pozitīvu zīmi, un ceru, ka klausītāji guva kādu atziņu un ieguva sev noderīgu informāciju.

- www.b20.lv/2007/11/26/man-ir-ko-teikt/

Lietotāju līdzdalība (nav pietiekama)

November 28th, 2007 by Jānis Ziediņš

Latvijā lietotāju līdzdalība dažādos servisos vēl nav izteikti liela. Protams, ja neņem vērā draugiem.lv un delfi.lv katra raksta komentāru sadaļu. Bet šajā gadījumā es domāju mazliet cita veida līdzdalību.

Pieņemsim, es vēlos iegādāties grāmatu kādā no interneta veikaliem - jr.lv vai kukii.lv. Abi interneta veikali piedāvā iespēju komentēt konkrētu grāmatu, kā arī

kukii.lv ļauj sniegt novērtējumu. Izvēloties kādu grāmatu no aktuālā piedāvājumu, diemžēl lielākajā daļā gadījumu nav iespējams izlasīt lietotāju komentārus, tādējādi iegādājoties to, nākas paļauties uz grāmatas oficiālo aprakstu. Visticamāk, ka līdzdalība nenotiek mazās lietotāju bāzes dēļ, kā arī tādēļ, ka cilvēki Latvijā vēl nav pieraduši komentēt citur kā tikai ziņu portālos.

Patiesībā, nākotnē šādai iespējai vajadzētu būt ne tikai interneta veikalos, bet arī bibliotēku elektroniskajos katalogos. Tajās bibliotēkās, kur tiek veikta attālinātā grāmatu pasūtīšana, lietotājs varētu sniegt savu vērtējumu izlasītai grāmatai ar vērtējuma skalas 1-5 vai ***** palīdzību. Tas ir vienkārši, varbūt nav 100% objektīvi, taču ir vērtējums. Komentēšanas iespēja to pastiprinātu. Protams, tas uzliek papildus darbu bibliotekāriem (kurus nākotnē būs grūti saukt par bibliotekāriem), bet tas veicinātu bibliotēku popularitāti, un bibliotēkas kataloga izmantošanas pieaugumu.

Nobeigumā gribētu minēt labu blogu, kas atbilst šodienas tematam - gramatas.wordpress.com Tā autore raksta izlasīto grāmatu apskatus, un citus ar šo tēmu saistītus rakstus. Šādi apskatus būtu patīkami lasīt gan grāmatu interneta veikalos, gan arī bibliotēku elektroniskajos katalogos.

- www.b20.lv/2007/11/28/lietotaju-lidzdaliba-nav-pietiekama/

Online Information 2007: pirmā diena

December 5th, 2007 by Jānis Ziediņš

4.decembris - konferences pirmā diena. Jau iepriekšējā ierakstā [rakstīju par Jimmy Wales ievadrunu](#), tad jāteic, ka kopumā izdevās noklausīties 9 dažādas uzstāšanās.



Konferencē katra diena ir sadalīta pa 3 lieliem tematiem, un tie vēl ir sadalīti sesijās. Tādējādi, lai arī gribētos apmeklēt pēc iespējas vairāk un dažādas prezentācijas, tas fiziski nav iespējams. No katrām trīs sesijām vienlaicīgi jāizvēlas viena svarīgākā. Mana 4.decembra izvēle:

1. Bibliotēka 2.0 - fakts vai izdomājums?
2. Kas jauns meklētāju pasaulē?
3. Web 2.0 darbībā

Pozitīvs moments gan ir konferences dalībnieku nodrošināšana ar faktiski visu runātāju prezentācijām un runām iespēstā formātā, 227.lappušu kopskaitā.

Īss ieskats labākajās prezentācijās:

A Tech Forecast: Library 2.0 in the Real World *Stephen Abram, Vice President of Innovation, SirsiDynix, USA*

Savā runā autors lielu uzsvāru veltīja Web 2.0 tehnoloģijām un to nākotnei. Tehnoloģijas, kas daudziem lietotājiem jau ir pierastas, un ikdienišķas, bibliotēkās vēl tikai šobrīd lēnām tiek adaptētas. Un Bibliotēka 2.0 nav tikai tehnoloģijas. Tie ir arī Bibliotekāri 2.0, kuriem šīs tehnoloģijas ir jāpielieto, jāapgūst, un jāiet līdzī laimam, jo lietotāji kļūst arvien prasīgāki. Tādējādi arī no bibliotēkām sagaida jau pierasto tehnoloģiju pielietojumu un pieredzi.

Konteksts ir karalis, nevis saturs.

Stīvena Abrama blogs <http://stephenslighthouse.sirsi.com/>

Mina bibliotek.se - a library web site of the future *Robert Rosth, Editor, minabibliotek.se*

Ļoti interesanta prezentācija par zviedru projektu. Mana bibliotēka (minabibliotek.se) ir Umea reģiona bibliotēku lapa. Tajā ir integrēts:

- elektroniskais katalogs
- tagi
- komentāri
- sociālais tīkls
- interešu grupas
- forums

Tā galvenie mērķi - būt:

- inovatīvam
- informatīvam
- intuitīvam
- interaktīvam

Viens no galvenajiem ieguvumiem - paņem grāmatu jebkurā bibliotēkā, un atdod grāmatu jebkurā bibliotēkā.

Patiesībā šādu shēmu var realizēt arī Latvijā - viena rajona, novada, vienas sistēmas ietvaros (vai varbūt šāda iespēja jau darbojas?). Lielākā problēma gan tomēr ir elektronisko katalogu (gan Aleph, gan Alises) integrēšana mājas lapās un loģistikas pakalpojumi. Nedomāju, ka tas ir vienkārši un ar minimāliem līdzekļiem izdarāms.

Tomēr, maziet ir savādi, ka konkrētais projekts Minabibliotek tiek parādīts kā tipisks Bibliotēka 2.0 veidojums. Paskatoties uz pakalpojumu un iespēju kopumu tā ir moderna mājas lapa vai portāls, ar lietotāju līdzdalības iespējām, un visticamāk, ka lielākajai daļai jaunās paaudzes (digitālajai paaudzei) tas nebūs nekas īpašs - komentāri, vērtējumi, tagi, *draudzēšanās*. Tomēr bibliotēku pasaulē tas ir jaunums un iešana līdzī laikiem.

Flickr foto galerija no Londonas apskatāma šeit:

www.flickr.com/photos/janis/sets/72157603374792972/

- www.b20.lv/2007/12/05/online-information-2007-pirma-diena/

Online Information 2007: otrā diena

December 6th, 2007 by Jānis Ziediņš

Rīts Londonā sākās ar lietu, taču samērā siltu laiku. 5.decembra klausāmās sesijas biju izvēlējies jau vakar:

1. Ātrā aplikāciju izstrāde Web 2.0 pasaulē
2. Rīki un elektroniskie resursi bibliotekāriem
3. Jaunas prasmes Informācijas Profesionālim 2.0

Vienas sesijas laiku veltīju Information Management Solutions 2007 un Online Infomation 2007 izstādes apmeklējumam, kas notika tajā pašā Olympia hallē. Tās lielāko daļu aizņēma dažādu elektronisko resursu/žurnālu kompānijas kā Ebsco, Elsevier, Cambridge University Press, SAGE, ProQuest un citas Latvijā pazīstamas. Jāteic, ka mani vairāk tomēr interesēja firmas, kas nodarbojas ar Satura Vadības sistēmu izstrādi, un meklēšanas sistēmu izveidi.

Tā uzzināju par [Squiz.net](http://www.squiz.net) izstrādāto [MySource Matrix CMS](http://www.mysourcematrix.com), kas ir atvērta koda risinājums, un ir pieejams ikvienam par velti. Kompānija pelna no dažādu servisu piedāvāšanas. Brīvākā laikā plānoju paskatīties vairāk šo sistēmu, un iespējams, tā var būt noderīga bibliotēkas mājas lapas veidošanai.

Vēl interesants šķita [Exalead](http://www.exalead.com) meklēšanas sistēmas risinājums. Tas veidots tā, ka sākotnēji tiek izveidoti pieslēgšanās punkti (konektori) pie gala sistēmām, un ir starpposms, kas veic datu indeksāciju. Līdz ar to tiek panākts liels rezultātu atlases ātrums. Tas palīdz arī izvairīties no gala datu bāzes traucēšanas (mīnuss meta meklēšanas gadījumā, un ir uzskatāmi redzams Eiropas bibliotēkas projektā) ik katrā lietotāja meklēšanas reizē.

Atgriezoties pie prezentācijām, manuprāt, interesantākās bija Mozilla Europe vadītāja uzstāšanās, kā arī prezentācijas par meklēšanas prasmēm un iespējām. Jāteic, ka ļoti neatbalstu tāda veida prezentācijas, kurās runātājs (lai arī interesanti un noderīgi) tikai runā un nerāda vizuālo informāciju.



How the fastest growing browser is developed by a community of users: lessons from The Firefox success *Tristan Nitot, Founder & Principal, Mozilla Europe*

Firefox pārlūkprogrammu lietoju jau sen, un šobrīd tā ir kā primārā, taču nekad neesmu bijis tās fans. Tai pat laikā nav arī nekādu problēmu lietot Internet Explorer 7. Mazliet pārsteidza *Tristan Nitot* uzstāšanās, kas daļēji bija kā lielīšanās par Mozilla Firefox izaugsmi (120+ miljoni lietotāju, 18% liela tirgus daļa), un pārlūkprogrammas izstrādes koda kontroli, kas atvērtā koda gadījumā ir īpaši sarežģīta. Tristans arī aicināja pa kluso instalēt draugu datoros Firefox un pārvilināt Internet Explorer lietotājus. Jāpiekrīt gan teikumam, ka “Firefox izaugsme liek Microsoft pievērst lielāku vērību Internet Explorer darbībai un iespējām, un no tā tikai ieūst lietotāji”.

Gribētos gan tomēr “iemest akmeni” Mozilla dārziņā - pārāk liels atmiņas patēriņš Firefox ir ikdiena, un dažreiz kaitina pārāk bieža programmatūras atjaunošanās. Te *Tristan Nitot* atzina, ka kļūdas gadās arī viņiem, neskatoties uz daudzlīmeņu koda kontroli.

Searching, finding, and the Information Professional *Marydee Ojala, Editor, ONLINE Magazine, USA* un **Web 2.0 from the searcher's perspective** *Karen Blakeman, Director, RBA Information Services, UK.*

Noteikti šīs dienas labākas prezentācijas. Abas aizraujošas, interesantas, un aktīvas, tādējādi pat dienas beigās rosinot klausīties ar interesi.

Jau sen atpakaļ, nedaudz, analizējot kādas bibliotēkas mājas lapas apmeklējuma logfailus, [rakstīju par lietotāju neprasmī meklēt](#). Lietotāji nav informācijas meklēšanas profesionāļi, un visbiežāk paļaujas uz meklētāju pirmajiem rezultātiem, vai arī raksta neprecīzus meklēšanas terminus. Te gan noteikti piekrītu viedoklim, ka lietotājam vajag vienkāršu meklēšanu, bez īpašām papildus iespējām vai norādēm - tā teikt, ieraksti vārdu un saņem rezultātu. Taču šeit problēma rodas ar meklētāju iespējām (un ne tikai) manipulēt ar rezultātiem pirmajās lapās, jo daudzi lietotāji nemaz neskatās rezultātus tālāk par pirmajiem 10, kas nav pareizi.

Noteikti jāmin, ka rezultāti dažādos meklētājos atšķiras, jo katram ir sava datu bāze, un savi algoritmi. Jaunie meklētāji veic meklēšanu ne tikai tīmekļa redzamajā daļā, bet arī “neredzamajā” - jaunie tīmekļa servisi, failu formāti.

Informācijas profesionāļiem (bibliotekāriem) ir arvien vairāk jāseko līdzi tīmekļa izmaiņām, jo informāciju rvien biežāk būs nepieciešams meklēt dažādos avotos, piemēram, blogos, izmantojot [Google BlogSearch](#). Ar tā palīdzību labi var pārbaudīt jaunumus par konkrētu tēmu blogosfērā, kas ir būtisks indikators tīmeklī.

Atjaunoju arī Flickr galeriju:

www.flickr.com/photos/janis/sets/72157603374792972/

- www.b20.lv/2007/12/06/online-information-2007-otra-diena/

Online Information 2007: noslēgums

December 7th, 2007 by Jānis Ziediņš

6.decembris konferencei bija trešā un noslēdzošā diena. Jau tagad varu teikt, ka salīdzinot ar citiem līdzīgiem pasākumiem, šis bija viens no interesantākajiem, un tāpēc arī sajūta, ka ātri beidzās.

Sesiju izvēle bija sekojoša:

1. Bibliotēku mārketinga Web 2.0 pasaulē
2. Meklēšana - vai ir iespējamās inovācijas?

Pirmā no sesijām bija īpaši interesanta, jo varēju beidzot noklausīties klātienē tēmas par kurām jau kādu laiku ir radies savs viedoklis.



Youtube & libraries/information services Jane Dysart, Principal, Dysart & Jones Associates, Canada

Youtube.com ir pasaulē populārākais video serviss, un šobrīd tā īpašnieks ir Google. Cilvēki tajā augšupielādē visdažādākos video, smieklīgus, izglītojošus, interesantus. Tie uzreiz ir pieejami visiem, un nav nepieciešamas īpašas zināšanas, lai tos izveidotu. Vizbiežāk pietiks ar parastu digitālo fotoaparātu, kuram ir pieejama filmēšana funkcija un vienkāršai video rediģēšanai var iztikt ar Windows Movie Maker.

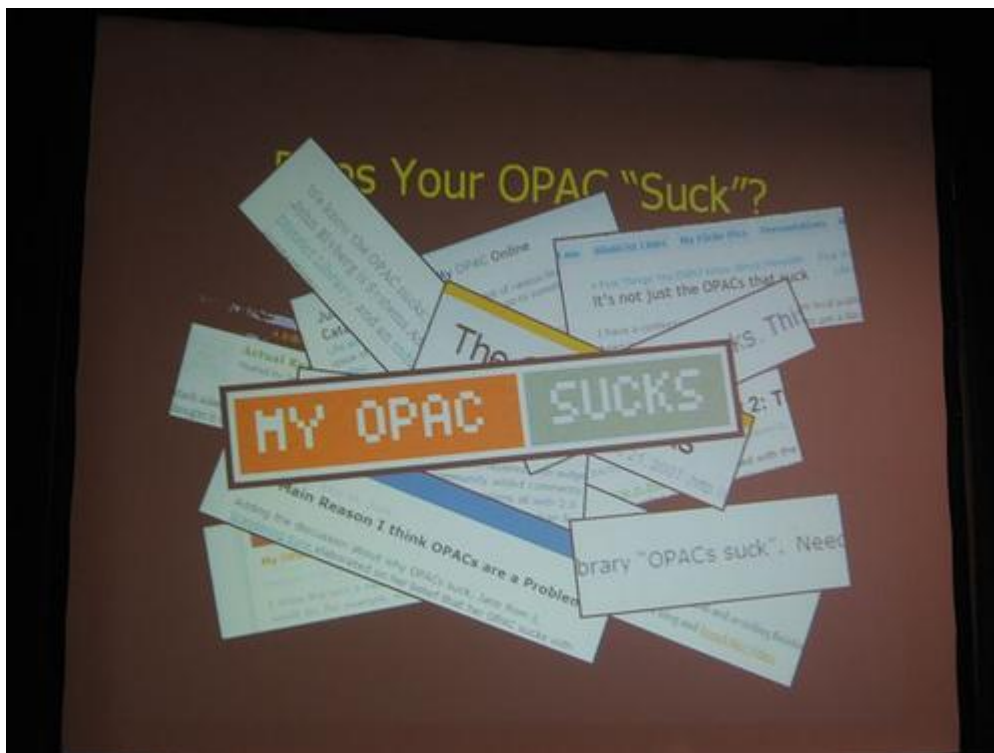
Kāpēc gan tas būtu nepieciešams bibliotēkām? Pāris idejas ar kurām sākt:

1. Bibliotēkas aktivitātes
2. Jaunu servisu pieejamība
3. Personāla ieteikumi un idejas
4. Notikumi

Nofilmējot un pēc tam ievietojot Youtube, paveras daudz plašākas iespējas bibliotēkas pakalpojumu un pašas bibliotēkas reklamēšanai. Video klipus var ievietot mājas lapā, nosūtīt citiem. Jāatceras, ka liela daļa cilvēku labāk uztver vizuālo informāciju, nevis tekstuālo.

Jane Dysart arī pieminēja to, ka video klipiem nav jābūt gariem. Tiem jābūt *funny*. Youtube jau ir piemēri, kur bibliotēkas ir izveidojušas dažādus klipņus. Citas labāk, citas sliktāk (lielākais trūkums ir pietiekami labas skaņas nodrošināšana - fona trokšņi). Arī Britu bibliotēka ir ievietojusi savu reklāmas video Youtube. Tas gan, protams, ir veidots ar profesionālu tehniku, taču domāju, ka sākumā it nemaz nav nepieciešams.

Domāju, ka bibliotēkas lasītāji šādas inovācijas no bibliotēkas puses uztvertu ar prieku.



Supporting your library users: OPAC 2.0 *Dave Pattern, Library Services Manager, University of Huddersfield, UK*

Dave Pattern savā prezentācijā mēģināja atbildēt uz pavisam vienkāršu jautājumu - Does your OPAC “suck” jeb latviski - vai tavas bibliotēkas katalogs *nerullē*? Jau labu laiku pasaulē noris diskusijas par to, kas ir moderns katalogs, ko tajā vajag ietvert, un ko vēlas lietotāji.

Veicot aptauju, tika konstatēts, ka lietotāji ar katalogu un tā iespējām nav īpaši apmierināti, un par ļoti svarīgu faktoru uzskata tā lietošanas ērtumu.

Vislielākā kritika ir tieši par to, ka elektroniskajiem katalogiem visbiežāk nav pieejamas iespējas, kuras var atrast mūsdienīgās mājas lapās.

Kā būtisku faktoru vai trūkumu, ko minēja *Dave Pattern*, gribēto uzsvērt un pasvītrot - pēc veiktā 6 mēnešu lietotāju meklējumu monitoringa 23% no meklējumiem atgriezās 0 rezultātus. Tas nozīmē, ka lietotājs nonāca beigu lapā, kuā nekas nav atrodams. Tāpēc, kā viens no pirmajām Huddersfīldas universitātes bibliotēkas kataloga ieviestajām funkcijām bija pareizrakstības pārbaude. Kļūdas gadījumā tika ieteikti līdzīgi vārdi.

Vēl no ieviestajām funkcijām var minēt:

1. Atslēgvārdu ieteikumi
2. Ko lasa citi (People who borrowed this item, also borrowed...)
3. Reitingi un komentāri
4. RSS padeves (meklēšanas rezultātiem)

Kā redzams, nekas pārdabisks vai jauns šeit ieviests netiek, bet tikai tās tehnoloģijas un iespējas, kuras jau ir pierasts lietot.

Diemžēl, jebkuru no šīm tehnoloģijām ir grūti ieviest, ja bibliotēkas kataloga programmatūra ir slēgta koda, un to kontrolē izstrādātājs. Vienīgā iespēja ir par nepieciešamību runāt, un ieteikt, jo kā jau esmu minējis arī citreiz - lietotājs paliek arvien prasīgāks, un bibliotēkai ir jāiet pie lietotāja, nevis otrādi.

Nobeigumā vēlreiz gribētos uzsvērt konferences pozitīvo devumu, jaunas idejas un lielas pārdomas par dažādām norisēm. Vairākas no prezentācijām palika neapraktītas, bet domāju, ka par tām rakstīšu jau citu tēmu ietvaros.

- www.b20.lv/2007/12/07/online-information-2007-noslegums/

Bibliotēku blogosfēra aug

December 12th, 2007 by Jānis Ziediņš

Šā gada maijā uzsākot veidot šo blogu tas bija pirmais bibliotēku un kultūras blogosfēras pārstāvis Latvijā. Pāris mēnešu laikā situācija ir mainījusies uz pozitīvo pusi. Šobrīd skaits ir sasniedzis 8.

Visus blogus esmu uzskaitījis atsevišķā lapā [Blogosfēra](#), lai tie nepazustu un būtu iespējams vienuviet redzēt kultūras nozares pārstāvjus.

Jaunākie blogi:



[Limbažu Bērnu bibliotēkas blogs](#)

szf.lu.lv/szf/lat/25/index.htm

Šis ir ļoti labs piemērs, kā bibliotēka izmanto tehnoloģijas un piedāvā lasītājiem tās izmantot. Skype šobrīd ir viens no visplašāk izmantotajiem interneta saziņas līdzekļiem. Tas ir ātrs, ērts, un tā lietošanas ir bez maksas.

Meklējot SZF bibliotēkas kontaktus Skype, pamanīju arī citus lietotājus.

Bibliotēka...	tuusica1	Latvia, Rīga
BiblivoTeCA	biblioteka3371	Latvia
Ilze, Mirdza - Liepājas neredzīgo bibliotēka	biblioteka8842	Latvia, Liepāja
Jas_biblioteka	jas.biblioteka	Latvia, Rīga
Jaunlaicenes pagasta padome	biblioteka08	Latvia
Kristīga bibliotēka	kristigabiblioteka	Latvia, Rīga
kuku bibliotēka	kuku.biblioteka	Latvia, Jekabpils
Lāču pamatskolas bibliotēka	lacu.pamatskol	Latvia, Daugavpils
LU Sociālo zinātņu fakultātes bibliotēka	lu_szf_biblioteka	Latvia, Rīga
Naujenes tautas bibliotēka	ntb_npp	Latvia, Krauja
Nicgales pagasta bibliotēka	nicgales.pagas	Latvia
PRV bibliotēka	bibliotekarprv	Latvia, Rīga
SQS PIT Bibliotēka	sos.nii.biblioteka	Latvia, Bauska

- www.b20.lv/2007/12/18/pagarini-gramatu-lietosanas-terminu-izmantojot-skype/